Europski parlament
2024-2029

USVOJENI TEKSTOVI

P10_TA(2026)0146

Stanje temeljnih prava u Europskoj uniji tijekom 2024. i 2025.

Rezolucija Europskog parlamenta od 29. travnja 2026. o stanju temeljnih prava u Europskoj uniji tijekom 2024. i 2025. (2025/2135(INI))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji (UEU),

– uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU),

– uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima (Povelja),

– uzimajući u obzir sudsku praksu Suda Europske unije,

– uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2024/1385 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji[1],

– uzimajući u obzir Direktivu 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP[2] (Direktiva o pravima žrtava), Komisijin prijedlog revizije Direktive o pravima žrtava od 12. srpnja 2023. (COM(2023)0424) te dogovor postignut o privremenom sporazumu nakon međuinstitucijskih pregovora,

– uzimajući u obzir Direktivu Europskog parlamenta i Vijeća o borbi protiv korupcije, zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2003/568/PUP i Konvencije o borbi protiv korupcije koja uključuje dužnosnike Europskih zajednica ili dužnosnike država članica Europske unije te o izmjeni Direktive (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća,

---

1 SL L, 2024/1385, 24.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj.

2 SL L 315, 14.11.2012., str. 57., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj.

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1083 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o uspostavi zajedničkog okvira za medijske usluge na unutarnjem tržištu i izmjeni Direktive 2010/13/EU (Europski akt o slobodi medija)[3],

– uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2024/1069 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o zaštiti osoba uključenih u javno djelovanje od očito neosnovanih tužbi ili zlonamjernih sudskih postupaka („strateške tužbe usmjerene protiv javnog djelovanja”)[4] (Direktiva o suzbijanju strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja),

– uzimajući u obzir Preporuku Komisije (EU) 2022/758 od 27. travnja 2022. o zaštiti novinara i boraca za ljudska prava uključenih u javno sudjelovanje od očito neosnovanih ili zlonamjernih sudskih postupaka („strateške tužbe protiv javnog sudjelovanja”)[5],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2020/2092 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o općem režimu uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije[6] (Uredba o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava),

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka)[7],

– uzimajući u obzir Okvirnu odluku Vijeća 2008/913/PUP od 28. studenoga 2008. o suzbijanju određenih oblika i načina izražavanja rasizma i ksenofobije kaznenopravnim sredstvima[8],

– uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog direktive Vijeća od 2. srpnja 2008. o provedbi načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovu vjeroispovijest ili uvjerenje, invaliditet, dob ili seksualnu orijentaciju (COM(2008)0426) (horizontalna direktiva o suzbijanju diskriminacije), koji je Komisija ponovno potvrdila u srpnju 2025. nakon prethodne najave povlačenja, te uzimajući u obzir da prijedlog čeka razmatranje u

---

3 SL L, 2024/1083, 17.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj.

4 SL L, 2024/1069, 16.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj.

5 SL L 138, 17.5.2022., str. 30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj.

6 SL L 433 I, 22.12.2020., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.

7 SL L 119, 4.5.2016., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj.

8 SL L 328, 6.12.2008., str. 55., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/913/oj.

Vijeću,

– uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 2000/43/EZ od 29. lipnja 2000. o provedbi načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo[9] („Direktiva o rasnoj jednakosti”),

– uzimajući u obzir Strategiju EU-a o ravnopravnosti LGBTIQ osoba 2020. – 2025. (COM(2020)0698), Strategiju za rodnu ravnopravnost 2020. – 2025. (COM(2020)0152), Strategiju o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021. – 2030. (COM(2021)0101), Akcijski plan EU-a za antirasizam za razdoblje 2020. – 2025. (COM(2020)0565), strateški okvir EU-a za jednakost, uključivanje i sudjelovanje Roma za razdoblje 2020. – 2030. (COM(2020)0620) i najavu Komisije da će ih ažurirati i ojačati,

– uzimajući u obzir novu Strategiju o ravnopravnosti LGBTIQ osoba za razdoblje 2026. – 2030.,

– uzimajući u obzir Strategiju EU-a za jačanje primjene Povelje o temeljnim pravima (COM(2020)0711) i godišnja izvješća Komisije, a posebno Godišnje izvješće o primjeni Povelje EU-a o temeljnim pravima za 2024. – Financiranje promicanja, zaštite i provedbe temeljnih prava (COM(2024)0456),

– uzimajući u obzir Strategiju EU-a za suzbijanje antisemitizma i njegovanje židovskog načina života (2021. – 2030.) (COM(2021)0615),

– uzimajući u obzir novu Strategiju za borbu protiv rasizma za razdoblje 2026. – 2030.,

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 24. srpnja 2024. naslovljenu „Izvješće o vladavini prava za 2024. – Stanje vladavine prava u Europskoj uniji” (COM(2024)0800) i komunikaciju Komisije od 8. srpnja 2025. naslovljenu „Izvješće o vladavini prava za 2025. – Stanje vladavine prava u Europskoj uniji” (COM(2025)0900) i priloženih 27 poglavlja o zemljama,

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 7. ožujka 2025. naslovljenu „Plan za prava žena” (COM(2025)0097), u kojoj se iznosi dugoročna vizija za postizanje rodne ravnopravnosti,

– uzimajući u obzir UN-ove ugovore u području ljudskih prava i instrumente za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, a posebno Opću deklaraciju o ljudskim pravima, Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, Međunarodnu konvenciju o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije, Konvenciju o ukidanju svih oblika diskriminacije žena, preporuke i izvješća u okviru Univerzalnog periodičnog pregleda UN-a te sudsku praksu ugovornih

---

9 SL L 180, 19.7.2000., str. 22., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/43/oj.

tijela UN-a i posebne postupke Vijeća za ljudska prava, uključujući mandat posebne izvjestiteljice UN-a za slobodu vjeroispovijesti ili uvjerenja (A/HRC/RES/49/5),

– uzimajući u obzir Preporuku Rec(2006)2 Odbora ministara državama članicama Vijeća Europe o europskim zatvorskim pravilima od 11. siječnja 2006.,

– uzimajući u obzir 34. generalno izvješće Europskog odbora za sprečavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja pri Vijeću Europe iz travnja 2025.,

– uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom, koju je EU ratificirao 23. prosinca 2010. i čije su stranke sve države članice, Fakultativni protokol uz Konvenciju, koji su ratificirale 22 države članice, kao i Opće komentare o Konvenciji i zapažanja Odbora UN-a za prava osoba s invaliditetom,

– uzimajući u obzir Program UN-a za održivi razvoj do 2030. i ciljeve održivog razvoja,

– uzimajući u obzir preporuke i izvješća Ureda za demokratske institucije i ljudska prava, visokog povjerenika za nacionalne manjine, predstavnika za slobodu medija i drugih tijela Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OESS),

– uzimajući u obzir Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (EKLJP),

– uzimajući u obzir presudu i sudsku praksu Europskog suda za ljudska prava, uključujući sudsku praksu o istražnom zatvoru, primjerice predmete *Letellier / Francuska* (1991.), *Ilijkov / Bugarska* (2001.) i *Buzadji / Moldova* (2016.), kao i godišnja izvješća Odbora ministara o nadzoru njihova izvršenja,

– uzimajući u obzir Konvenciju Ujedinjenih naroda protiv korupcije (UNCAC),

– uzimajući u obzir preporuke, mišljenja, izvješća i rezolucije Vijeća Europe, a posebno Venecijanske komisije, Europske komisije protiv rasizma i netolerancije (ECRI), Skupine stručnjaka za djelovanje protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (GREVIO), Skupine država protiv korupcije (GRECO), Upravnog odbora za borbu protiv diskriminacije, promicanje različitosti i uključivosti, Parlamentarne skupštine, Europskog odbora za socijalna prava i drugih tijela Vijeća Europe,

– uzimajući u obzir izjave, preporuke, izvješća i državne posjete povjerenika Vijeća Europe za ljudska prava, uključujući njegovo izvješće od 4. rujna 2025. naslovljeno „Eksternaliziranje politika u području azila i migracija i pravo o ljudskim pravima”,

– uzimajući u obzir Platformu Vijeća Europe za sigurnost novinara,

– uzimajući u obzir Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija), koju je Europska unija ratificirala 28. lipnja 2023.,

– uzimajući u obzir Europsku socijalnu povelju Vijeća Europe,

– uzimajući u obzir europski stup socijalnih prava i akcijski plan za njegovu provedbu,

– uzimajući u obzir svoju Odluku (EU) 2022/480 od 10. ožujka 2022. o osnivanju, nadležnostima, brojčanom sastavu i trajanju mandata Istražnog odbora za istraživanje uporabe Pegasusa i ekvivalentnog špijunskog softvera za nadzor te o određivanju predmeta istrage[10], rezolucije i preporuke koje je donio na temelju rada Odbora za uporabu Pegasusa i jednakovrijednog špijunskog softvera za nadzor (PEGA), a posebno svoju preporuku Vijeću i Komisiji od 15. lipnja 2023. nakon ispitivanja navodnih kršenja i nepravilnosti pri primjeni prava Unije u pogledu uporabe Pegasusa i jednakovrijednog špijunskog softvera za nadzor[11],

– uzimajući u obzir izvješća, mišljenja i preporuke Europskog nadzornika za zaštitu podataka (EDPS),

– uzimajući u obzir izvješća, ankete i mišljenja Agencije EU-a za temeljna prava (FRA), a posebno njezino izvješće o temeljnim pravima za 2024. i izvješće o temeljnim pravima za 2025.,

– uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o stanju temeljnih prava u EU-u,

– uzimajući u obzir svoje rezolucije o izvješćima Komisije o vladavini prava,

– uzimajući u obzir svoje rezolucije o određenim državama članicama,

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 8. veljače 2024. o provedbi Strategije EU-a o ravnopravnosti LGBTIQ osoba 2020. – 2025.[12],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. prosinca 2022.: Prema jednakim pravima za osobe s invaliditetom[13],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. studenoga 2022. o rasnoj

---

10 SL L 98, 25.3.2022., str. 72., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/480/oj.

11 SL C, C/2024/494, 23.1.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj.

12 SL C, C/2024/6340, 7.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6340/oj.

13 SL C 177, 17.5.2023., str. 13.

pravdi, nediskriminaciji i borbi protiv rasizma u EU-u[14],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 8. ožujka 2022. o smanjenju prostora za djelovanje civilnog društva u Europi[15],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 14. prosinca 2021. s preporukama Komisiji o borbi protiv rodno uvjetovanog nasilja: nasilje na internetu[16],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. rujna 2021. s preporukama Komisiji o utvrđivanju rodno uvjetovanog nasilja kao novog područja kriminaliteta u članku 83. stavku 1. UFEU-a[17] i svoju Rezoluciju od 18. siječnja 2024. o proširenju popisa područja kriminaliteta u EU-u na govor mržnje i zločine iz mržnje[18],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 7. listopada 2020. o uspostavi mehanizma EU-a za demokraciju, vladavinu prava i temeljna prava[19],

– uzimajući u obzir članak 55. Poslovnika,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove (A10-0042/2026),

A. budući da se u nekoliko država članica primjećuje nazadovanje demokracije, dok se druge suočavaju i s izazovima koji utječu na demokratske standarde; budući da su pogoršanje vladavine prava, nedostatak neovisnosti pravosuđa, manjak borbe protiv korupcije, nedovoljna zaštita temeljnih prava, slabljenje demokratskog sustava provjere i ravnoteže te instrumentalizacija ustavnih normi neke zabrinjavajuće značajke tog trenda;

B. budući da se EU temelji na zajedničkim vrijednostima navedenima u članku 2. UEU-a, tj. poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, uključujući prava pripadnika manjina; budući da su to vrijednosti koje su ugrađene u Povelju i u međunarodne sporazume o ljudskim pravima; budući da je Povelja dio primarnog prava EU-a; budući da je poštovanje tih vrijednosti trajna obveza svih država članica nakon pristupanja EU-u i preduvjet za uživanje svih prava i koristi iz Ugovora koje proizlaze iz članstva u EU-u;

C. budući da su demokracija, vladavina prava i temeljna prava vrijednosti koje se međusobno nadopunjuju i čije ugrožavanje predstavlja sustavnu prijetnju za prava i slobode svih ljudi koji žive u

---

14 SL C 161, 5.5.2023., str. 10.
15 SL C 347, 9.9.2022., str. 2.
16 SL C 251, 30.6.2022., str. 2.
17 SL C 117, 11.3.2022., str. 88.
18 SL C, C/2024/5733, 17.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5733/oj.
19 SL C 395, 29.9.2021., str. 2.

EU-u; budući da postojeći paket instrumenata Unije za vladavinu prava predstavlja važan skup instrumenata za očuvanje vrijednosti Unije iz članka 2. UEU-a; budući da je njihova potpuna i dosljedna provedba, popraćena redovitim praćenjem i daljnjim mjerama, i dalje potrebna za učinkovito rješavanje i sprečavanje sustavnih izazova za vladavinu prava diljem EU-a;

D. budući da je učinkovita provedba presuda Suda EU-a i Europskog suda za ljudska prava ključna sastavnica zaštite temeljnih prava i poštovanja vladavine prava u Uniji; budući da opetovana kašnjenja ili neprovedba takvih presuda mogu ugroziti povjerenje u europski sustav ljudskih prava; budući da bi se u postupku Komisije protiv Mađarske, koji je u tijeku u predmetu C-769/22, moglo utvrditi da je članak 2. UEU-a autonomna pravna osnova i tako ojačati postupci zbog povrede u tom pogledu;

E. budući da ograničen napredak u aktualnom postupku iz članka 7. stavka 1. UEU-a protiv Mađarske naglašava potrebu za ubrzanjem i jačanjem postojećih procesa; budući da je postizanje konkretnih i pravodobnih rezultata ključno za osiguravanje zaštite temeljnih prava i vjerodostojne predanosti Unije vrijednostima iz članka 2. UEU-a;

F. budući da je korupcija i dalje ozbiljan problem jer oslabljuje demokratsku odgovornost, predstavlja ozbiljnu prijetnju dobrom upravljanju i narušava povjerenje građana u institucije, čime se ugrožavaju vrijednosti EU-a sadržane u članku 2. UEU-a, kako je dosljedno istaknuto u godišnjim izvješćima Komisije o vladavini prava;

G. budući da je korupcija često povezana s narušavanjem demokratskih institucija i koji organizirani kriminal iskorištava za infiltraciju u politiku i gospodarstvo, narušavanje demokratskih procesa i pranje nezakonitog novca; budući da su za ponovnu uspostavu povjerenja na svim razinama društva, među ostalim u pravosuđu i tijelima kaznenog progona, potrebni kontinuirani napori u borbi protiv korupcije, etičko političko vodstvo, snažan neovisan nadzor i snažna predanost transparentnosti, odgovornosti i zaštiti temeljnih demokratskih vrijednosti;

H. budući da organizirani kriminal predstavlja ozbiljnu prijetnju temeljnim pravima i funkcioniranju vladavine prava u nekoliko država članica; budući da je iskustvo nekih država članica pokazalo učinkovitost posebnih preventivnih mehanizama usmjerenih na sprečavanje infiltracije organiziranog kriminala u javnu nabavu i upravljanje europskim sredstvima i to uvođenjem obveze provedbe preventivnih mjera provjere protiv mafije kao preduvjet za pristup javnim bespovratnim sredstvima i koncesijama; budući da bi uvođenje takvih preventivnih mehanizama na europskoj razini doprinijelo zaštiti integriteta sredstava Unije, obrani temeljnih prava zajednica pogođenih organiziranim kriminalom i jačanju povjerenja

građana u javne institucije;

I. budući da je GRECO u svojem godišnjem izvješću istaknuo zabrinutost u nekoliko država članica, posebno u pogledu nedostatka transparentnosti u zakonodavnom postupku, čvrstog okvira za sprečavanje sukoba interesa, kodeksa ponašanja za članove vlade i javne dužnosnike, pristupa informacijama o reformama zakona te jačanja okvira za borbu protiv korupcije i povećanje integriteta u agencijama za izvršavanje zakonodavstva; budući da je GRECO u svojoj studiji o provjeravanju osoba na najvišim izvršnim funkcijama i tijela kaznenog progona naglasio da su nedostatak provjera integriteta najviših izvršnih direktora u vladama i pitanja povezana sa zapošljavanjem i karijerom osoblja kaznenog progona, posebno na najvišim rukovodećim položajima, i dalje problematični;

J. budući da diljem EU-a ne postoji odgovarajuća zaštita zviždača; budući da neke države članice još nisu u potpunosti ili pravilno prenijele Direktivu o zviždačima[2021]; budući da je Sud EU-a 2024. i 2025. sankcionirao šest država članica[22] zbog neprenošenja Direktive o zviždačima; budući da zviždači imaju ključnu ulogu u otkrivanju i prijavljivanju prijestupa te u jačanju demokratske odgovornosti i transparentnosti, pa bi njihovu zaštitu trebalo zajamčiti i promicati;

K. budući da se u sudskoj praksi Europskog suda za ljudska prava naglašava da istražni zatvor mora ostati iznimna mjera koja se primjenjuje samo ako je to strogo nužno i opravdano relevantnim i dostatnim razlozima; budući da zlouporaba istražnog zatvora ugrožava pravo na slobodu, pretpostavku nevinosti i ukupnu pravednost pravosudnih sustava;

L. budući da je sloboda medija diljem EU-a i dalje ugrožena u više država članica, kao što je vidljivo iz najnovijeg izvješća Komisije o vladavini prava u kojem se izdaju preporuke za nekoliko država članica kako bi se riješila pitanja povezana s neovisnošću medija, političkim pritiskom i ustrajnošću napada na slobodu medija, uključujući strateške tužbe protiv javnog sudjelovanja;

M. budući da alat za praćenje medijskog pluralizma pokazuje pogoršanje

---

20 Direktiva (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije (SL L 305, 26.11.2019., str. 17., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj).

21 https://commission.europa.eu/document/download/7cc63350-88c9-4c0b-a46e-04fc11e673e7_en?filename=COM_2024_269_1_EN_ACT_part1_v6.pdf.

22 Češka, Njemačka, Estonija, Luksemburg, Mađarska i Poljska; presude Suda EU-a u predmetima C-147/23, *Komisija / Poljska*; C-149/23, *Komisija / Njemačka*; C-150/23, *Komisija / Luksemburg*; C-152/23, *Komisija / Češka Republika*; C-154/23, *Komisija / Estonija*; i C-155/23, *Komisija / Mađarska*.

radnih uvjeta novinara, uključujući nasilje, uznemiravanje i zastrašivanje, sve veću koncentraciju vlasništva nad medijima i učinak digitalnih platformi te proračunska ograničenja; budući da su i dalje potrebne dodatne zaštitne mjere, uključujući neovisna regulatorna tijela, transparentnost vlasništva nad medijima, zaštitu od političkog uplitanja i bolji pristup informacijama i sigurnost za novinare;

N. budući da godišnja procjena Vijeća Europe o slobodi medija u Europi za 2025. pokazuje da su kontrola medija, nedostatak neovisnosti javnih medija i kampanje dezinformiranja generirane umjetnom inteligencijom sve veće prijetnje diljem EU-a, što predstavlja izravan rizik za demokraciju[23]; budući da je očuvanje slobode tiska i osiguravanje pristupa javnosti neovisnom i visokokvalitetnom novinarstvu jedan od ključnih stupova demokratskog društva; budući da su strateške tužbe protiv javnog sudjelovanja i dalje prijetnja slobodi medija; budući da bi zaštitne mjere predviđene Direktivom protiv strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja trebalo proširiti na domaće i kaznene predmete; budući da je Europski akt o slobodi medija u potpunosti stupio na snagu 8. kolovoza 2025.; budući da su u nekoliko država članica novinari i medijski djelatnici bili izloženi političkim kampanjama blaćenja, javne difamacije i orkestriranim pokušajima diskreditiranja njihova rada, često popraćenima zlonamjernim pravnim postupcima i prijetnjama, pritiscima, uznemiravanjem i nasiljem, čime se stvara ozračje straha i autocenzure koje potkopava pravo javnosti na informacije;

O. budući da su neki novinari i medijski djelatnici u nekoliko zemalja izloženi prekarnim uvjetima, manjkom resursa i nesigurnim okruženjima, uključujući sve veće uznemiravanje i pravne izazove, te se također moraju nositi s dodatnim izazovima, uključujući zastrašivanje, pravne prijetnje, političko uplitanje, ograničen pristup pouzdanom financiranju i smanjenje medijskog pluralizma; budući da se mnogi tijekom svojih istraga suočavaju s prijetnjama, napadima i zastrašivanjem, a neki su prisiljeni živjeti pod policijskom zaštitom zbog stalnih prijetnji smrću; budući da je prema nalazima izvješća o alatu za praćenje pluralizma medija za 2024. godinu nesigurnost novinarskog rada izravno utjecala na neovisnost i kvalitetu izvješćivanja diljem Europe; budući da novinari i medijski djelatnici moraju uživati prava i preuzeti dužnosti koje su im dodijeljene njihovom funkcijom;

P. budući da je dezinformiranje često dio šireg raspona hibridnih prijetnji čiji je cilj podrivanje demokratski uspostavljenih vlada, zemalja ili saveza ili nanošenje štete istima; budući da širenje pogrešnih informacija i dezinformacija, uključujući internetske kampanje koje koordinira i sponzorira država, doprinosi polarizaciji,

---

23 https://edoc.coe.int/en/media/12123-europe-press-freedom-report-2024-confronting-political-pressure-disinformation-and-the-erosion-of-media-independence.html#.

narušava povjerenje u demokratske institucije, ugrožava integritet izbornih procesa i javne rasprave, predstavlja prijetnju ključnim izbornim načelima kao što su sloboda glasača da oblikuju svoje mišljenje, transparentnost, jednake mogućnosti i pravednost te je pogoršano porastom društvenih medija i digitalnih platformi, koji ubrzavaju širenje lažnog i manipulativnog sadržaja;

Q. budući da algoritamska manipulacija sve više oblikuje javno mnijenje širenjem lažnih ili ekstremističkih narativa; budući da su promjene u politikama moderiranja sadržaja i provedbenim praksama na određenim velikim platformama produbile taj trend i izazvale zabrinutost zbog povećanog širenja štetnog sadržaja i manipulacije na internetu; budući da je Komisija zbog neuspješnog suzbijanja dezinformacija i zaštite korisnika pokrenula istrage o nekoliko platformi u okviru Akta o digitalnim uslugama[24];

R. budući da su ranjive skupine posebno izložene na internetu i suočavaju se s ciljanom manipulacijom, štetnim narativima i ograničenom medijskom pismenošću; budući da su mladi i dalje posebno izloženi algoritamskoj pristranosti i propagandi bez odgovarajućih alata za digitalno opismenjavanje; budući da digitalne platforme također mogu imati pozitivnu ulogu u pristupu znanju, građanskom sudjelovanju, izgradnji zajednice, inovacijama i promicanju temeljnih prava; budući da algoritamska pristranost i poslovni model platformi društvenih medija, temeljen na mikrociljanom oglašavanju, imaju ulogu u širenju i pojačavanju govora mržnje te u poticanju diskriminacije, uključujući rasizam, mizoginiju i nasilje;

S. budući da predstojeće inicijative EU-a za borbu protiv dezinformacija, uključujući Europski štit za zaštitu demokracije, moraju biti u potpunosti usklađene s međunarodnim standardima u području ljudskih prava;

T. budući da nove tehnologije, uključujući sustave umjetne inteligencije, nude znatne mogućnosti za inovacije, gospodarski rast i poboljšane javne usluge, ali i rizik od pogoršanja diskriminacije i povećanja postojećih nejednakosti te stvaranja novih oblika pristranosti; budući da zbog toga može doći do zabrinutosti u pogledu privatnosti i temeljnih prava te bi spomenute nove tehnologije trebale podlijegati strogim zaštitnim mjerama i jasnim pravnim okvirima;

U. budući da se djeca diljem EU-a suočavaju sa sve većom krizom mentalnog zdravlja potaknutom nekontroliranim utjecajem algoritamskih tehnika, kao što su manipulativni dizajn koji stvara ovisnost, „tamni obrasci” koji djecu potiču da više vremena provode pred ekranima i promicanje štetnog sadržaja; budući da to negativno

---

24 Uredba (EU) 2022/2065 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. listopada 2022. o jedinstvenom tržištu digitalnih usluga i izmjeni Direktive 2000/31/EZ (Akt o digitalnim uslugama) (SL L 277, 27.10.2022., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

utječe na zdrav razvoj, mentalnu dobrobit i sigurnost djece; budući da se postojećim pravnim okvirima EU-a kojima se uređuje internetsko okruženje u dovoljnoj mjeri ne rješava pitanje zaštite mentalnog zdravlja djece na internetu;

V. budući da su za upotrebu špijunskog softvera, tehnologije prepoznavanja lica i tehnologije nadzora potrebne stroge zaštitne mjere, transparentnost i demokratski nadzor kako bi se spriječila zlouporaba, zaštitila temeljna prava i osiguralo potpuno poštovanje privatnosti; budući da se nove tehnologije upotrebljavaju za izradu predviđanja, profila i procjena rizika koji utječu na živote ljudi i mogu reproducirati društvene predrasude; budući da upotreba tehnologije prepoznavanja lica može imati odvraćajući učinak na pravo na mirno okupljanje i može djelovati diskriminirajuće; budući da bi masovno biometrijsko nadziranje moglo ugroziti temeljna prava; budući da takve prakse predstavljaju teška kršenja prava na privatnost i slobodu izražavanja; budući da bi nove tehnologije trebalo bolje regulirati kako bi se zaštitila temeljna prava;

W. budući da, kad je riječ o novinarima, nadzor ne samo da ugrožava njihovu sigurnost nego i uništava povjerljivost njihovih izvora, čime ih u stvarnosti sprečava u obavljanju njihova posla; budući da bi u slučaju sve većeg broja dokaza i upozorenja poduzeća o operacijama nadzora nacionalna tijela trebala pružiti informacije o opsegu, odobrenju i odgovornosti tih operacija te ne ostavljati žrtve bez jasnoće ili učinkovite pravne zaštite;

X. budući da je upotreba tehnologija špijunskog softvera raširena, među ostalim i na razini vlada, u nekoliko država članica[25]; budući da upotreba špijunskog softvera predstavlja zlouporabu i nedemokratsku praksu kojom se ugrožavaju vladavina prava i temeljna prava u našem društvu i za koju ne postoji učinkovita pravna zaštita; budući da tehnološki napredak otežava otkrivanje zaraze špijunskim softverom i olakšava njezino širenje;

Y. budući da je Istražni odbor Parlamenta za ispitivanje uporabe Pegasusa i jednakovrijednog špijunskog softvera za nadzor (PEGA) utvrdio da su se špijunski softveri kao što su Pegasus, Predator i Graphite nezakonito upotrebljavali u nekoliko država članica protiv novinara, aktera civilnog društva, odvjetnika, pripadnika oporbe i dužnosnika; budući da je taj istražni odbor utvrdio ozbiljna kršenja privatnosti, zaštite podataka i slobode izražavanja te upozorio da takve prakse predstavljaju sustavnu prijetnju demokraciji, vladavini prava i temeljnim pravima u Uniji; budući da je potpuna provedba preporuka odbora PEGA ključna za sprečavanje daljnjih zlouporaba;

Z. budući da su nedavne novinarske istrage pokazale da su određena sredstva EU-a možda dodijeljena poduzećima koja razvijaju ili na tržište stavljaju intruzivne tehnologije nadzora, uključujući špijunski

---

25 Primjerice, u Grčkoj, Cipru, Italiji, Mađarskoj, Poljskoj i Španjolskoj.

softver[26]; budući da je ključno osigurati da se financijskim sredstvima EU-a ne doprinosi razvoju, izvozu ili uvođenju špijunskog softvera ili drugih alata za nadzor koji se mogu upotrijebiti za kršenje temeljnih prava i vladavine prava;

AA. budući da bi se, prema Venecijanskoj komisiji, tehnologije špijunskog softvera mogle pretvoriti u oružje za nadzor koje bi se moglo upotrijebiti za ograničavanje temeljnih prava, cenzuru i kriminalizaciju kritike, neslaganja i uznemiravanja ili čak gušenje djelovanja novinara, aktivista za ljudska prava, političkih protivnika i organizacija civilnog društva, kao što pokazuju brojne optužbe i otkrića;

AB. budući da se diljem EU-a i dalje prijavljuju brojni slučajevi nerazmjerne uporabe sile protiv prosvjednika, uključujući nasilje i upotrebu manje smrtonosnih oružja za kontrolu ili raspršivanje gomile[27];

AC. budući da postoje dokazi da se neka sredstva EU-a, uključujući dio sredstava EU-a za unutarnje poslove, upotrebljavaju na način koji dovodi do kršenja temeljnih prava, uključujući diskriminaciju; budući da bi se sredstva EU-a trebala upotrebljavati na način kojim se promiču i poštuju temeljna prava i koji ne dovodi do takvih kršenja; budući da je poštovanje vrijednosti Unije utvrđenih u članku 2. UEU-a, uključujući poštovanje vladavine prava, demokracije i temeljnih prava, temeljni preduvjet za pristup sredstvima EU-a i njihovu provedbu, kako je navedeno u Uredbi o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava; budući da prilikom pristupa sredstvima EU-a i njihova korištenja države članice i Komisija moraju zajamčiti poštovanje temeljnih prava i poštovanje Povelje; budući da su povećana transparentnost i odgovornost te učinkovit nadzor nad dodjelom i upotrebom sredstava EU-a, kao i ocjena relevantnih programa, ključni kako bi se osiguralo ispunjavanje horizontalnih uvjeta koji omogućuju provedbu;

AD. budući da postoje brojne prijave kršenja temeljnih prava na granicama, uključujući zlostavljanje, odgurivanje te verbalno i fizičko nasilje; budući da su se takve prakse posljednjih godina pojavile u nekoliko država članica; budući da to uključuje slučajeve u kojima službenici graničnog nadzora ili drugi službenici zlostavljaju migrante; budući da se tim praksama krše temeljna prava, pravo EU-a i međunarodno pravo o ljudskim pravima i izbjeglicama, uključujući načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja i zabranu kolektivnog protjerivanja; budući da su države članice i EU odgovorni za provedbu temeljitih i učinkovitih istraga o kršenju temeljnih i ljudskih prava na granicama; budući da se kršenja temeljnih prava

---

26 https://media.business-humanrights.org/media/documents/MEP_letter.pdf.

27 https://www.amnesty.org/en/latest/news/2024/07/europe-sweeping-pattern-of-systematic-attacks-and-restrictions-undermine-peaceful-protest/?utm.

često ne prijavljuju;

AE. budući da prema izvješću povjerenika Vijeća Europe za ljudska prava naslovljenom „Eksternaliziranje politika u području azila i migracija i pravo o ljudskim pravima”, politike eksternalizacije mogu uključivati odgovornost država članica, posebno u pogledu načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja, prava na život, slobode od mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja, zabrane kolektivnog protjerivanja i proizvoljnog pritvaranja te prava na pristup učinkovitim pravnim lijekovima, kako je zajamčeno ugovorima EU-a i UN-a, Poveljom i Europskom konvencijom o ljudskim pravima; budući da je u izvješću utvrđeno da su vanjska obrada zahtjeva za azil, vanjski postupci vraćanja i eksternalizacija graničnih kontrola, od kojih neki imaju dokumentiranu povijest ozbiljnih kršenja prava osoba u pokretu, među glavnim područjima u kojima su rizici posebno izraženi;

AF. budući da povjerenik Vijeća Europe za ljudska prava preporučuje provedbu sveobuhvatnih procjena rizika za ljudska prava prije započinjanja vanjske suradnje, preispitivanje učinka ljudskih prava na tekuće aktivnosti, definiranje jasnih i neupitnih načela koja isključuju svaku suradnju koja bi ljude mogla izložiti riziku od kršenja temeljnih prava, osiguravanje odgovarajućih preduvjeta i zaštitnih mjera za ljudska prava te jačanje transparentnosti, praćenja i odgovornosti; budući da podjela odgovornosti između država članica i tijela ili agencija EU-a nikada ne bi trebala dovesti do manjkavosti u pogledu preuzimanja odgovornosti[28];

AG. budući da, prema Odboru UN-a za prava djeteta, pritvaranje bilo kojeg djeteta samo na temelju migracijskog statusa njegovih roditelja predstavlja kršenje prava djeteta i u suprotnosti je s načelom jamčenja najboljeg interesa djeteta; budući da se u Rezoluciji Parlamentarne skupštine Vijeća Europe naslovljenoj „Umjetna inteligencija i migracije” naglašava da bi tražitelji azila trebali imati pravo osporavati dokaze generirane umjetnom inteligencijom, kao što su manjkavi sažeci intervjua ili pristrane analize, da bi pravnu pomoć trebalo proširiti kako bi se poduprli takvi izazovi, da odštete moraju biti dostupne ako je šteta posljedica algoritamskih pogrešaka te da tehnološke inovacije ne smiju biti nauštrb temeljnih prava[29];

AH. budući da bi odgovori određenih država članica na nezakonite migracije mogli ugroziti temeljna prava i perpetuirati rasni diskurs; budući da bi EU i države članice trebali osigurati zaštitu života izbjeglica i migranata te poduzeti vjerodostojne korake kako bi se osiguralo da odgovorni za kršenja odgovaraju za svoja djelovanja;

AI. budući da su pokušaji obustave registriranja zahtjeva za azil razlog za ozbiljnu zabrinutost; budući da se ljudska prava dotičnih osoba

---

28 https://rm.coe.int/report-on-externalisation-of-migration-by-michael-o-flaherty-council-o/488028300a.

29 https://pace.coe.int/en/files/35698/html?utm.

moraju poštovati, a njihove potrebe za zaštitom procijeniti te se osobama koje ispunjavaju uvjete za međunarodnu zaštitu mora omogućiti pristup smislenim mjerama zaštite; budući da se novim zakonodavnim okvirom u okviru Pakta EU-a o migracijama i azilu utvrđuju revidirana pravila u vezi s postupcima azila, upravljanjem granicama i solidarnosti; budući da njegova učinkovita provedba zahtijeva potpuno poštovanje temeljnih prava i usklađenost s obvezama EU-a i međunarodnim obvezama; budući da se nekoliko država članica i dalje suočava sa znatnim operativnim pritiskom na svojim vanjskim granicama; budući da ti izazovi zahtijevaju koordinirani europski odgovor, uključujući pojednostavnjene i učinkovite postupke, u potpunosti u skladu s primjenjivim pravnim okvirom EU-a i međunarodnim pravnim okvirom; budući da su potreba za sprečavanjem zlouporabe europskog sustava azila od strane krijumčara i potreba za borbom protiv svih oblika transnacionalnog organiziranog kriminala ključne za učinkovito upravljanje migracijama;

AJ. budući da se žene i djevojčice suočavaju sa sve većim i raširenijim nasiljem na internetu, što ima specifične i vrlo štetne posljedice na njihov svakodnevni život, sudjelovanje u javnom životu te, slijedom toga, na jednaku zastupljenost; budući da su Plan EU-a za prava žena i priložena deklaracija o načelima za rodno ravnopravno društvo dobrodošle inicijative iako nemaju obvezu provedbe; budući da su potrebni hitni napori za obranu i promicanje rodne ravnopravnosti, a time i Unije ravnopravnosti;

AK. budući da je sve veći globalni utjecaj doveo do toga da internetske zajednice i muški influenceri promiču lažni narativ da feminizam i rodna ravnopravnost štete muškarcima i pritom šire mizogini sadržaj, normaliziraju nasilje nad ženama i djevojčicama te se sve više preklapaju s ekstremističkim i radikalnim pokretima;

AL. budući da je posljednjih godina protivljenje rodnoj ravnopravnosti eskaliralo; budući da je razina rodno uvjetovanog nasilja, posebno nad ženama i djevojčicama te LGBTIQ+ osobama, uključujući seksualno nasilje i silovanje, i dalje na visokoj razini diljem Unije, posebno za one koji se suočavaju s višestrukim i intersekcijskim oblicima diskriminacije; budući da rodno uvjetovano nasilje na internetu predstavlja nastavak rodno uvjetovanog nasilja izvan interneta u internetskom okruženju; budući da rodno uvjetovano nasilje na internetu često dovodi do autocenzure i može imati ozbiljne posljedice za osobni i profesionalni život žrtava; budući da su odgovori kaznenopravnog sustava i dalje nedovoljni za rješavanje te pojave; budući da je osposobljavanje policijskih službenika u razvijanju mekih vještina koje su potrebne kako bi mogli slušati, razumjeti i poštovati sve žrtve rodno uvjetovanog nasilja ključno u rješavanju problema neprijavljivanja i ponovne viktimizacije; budući da je osiguravanje pristupačnih mehanizama za podnošenje prijava te učinkovitih pravnih lijekova neophodno za stvaranje sigurnijeg okruženja za sve žrtve rodno uvjetovanog nasilja;

AM. budući da uskraćivanje pristupa sigurnom i zakonitom pobačaju izlaže žene ozbiljnim rizicima te stoga predstavlja oblik rodno uvjetovanog nasilja jer ženama uskraćuje i autonomiju i slobodu reproduktivnog izbora; budući da su usluge zdravstvene skrbi u području spolnog i reproduktivnog zdravlja osnovne usluge zdravstvene skrbi; budući da više od 20 milijuna žena u EU-u i dalje nema pristup sigurnom i legalnom pobačaju te drugim uslugama i pravima povezanima sa spolnim i reproduktivnim zdravljem, zbog čega su žene i djevojčice izložene riziku od tjelesnih ozljeda te pretjeranom financijskom i psihološkom opterećenju; budući da se uskraćivanje takvih osnovnih zdravstvenih usluga kao što su usluge povezane sa spolnim i reproduktivnim zdravljem i pravima u nekim državama članicama također odnosi i na žene i djevojčice koje su žrtve seksualnog nasilja, čime se otežava proces njihova oporavka od tog kaznenog djela; budući da europska građanska inicijativa pod nazivom „My Voice, My Choice” poziva EU da osigura pristup sigurnom i legalnom pobačaju za sve uz istodobno poštovanje podjele nadležnosti u skladu s Ugovorima; budući da je Europski sud za ljudska prava presudio da se restriktivnim zakonima o pobačaju i nedostatkom sustavne provedbe u praksi krši pravo žene na tjelesnu autonomiju i integritet;

AN. budući da je spolno ili rodno uvjetovana diskriminacija te diskriminacija na bilo kojoj drugoj osnovi zabranjena u skladu s člankom 21. Povelje;

AO. budući da su države članice, kao stranke Konvencije o ukidanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW), obvezne pridržavati se uvjeta u njezinu okviru, uključujući članak 12. o ukidanju diskriminacije žena u području zdravstvene skrbi kako bi se osiguralo da muškarci i žene imaju jednaki pristup uslugama zdravstvene skrbi, uključujući uslugama povezanima s planiranjem obitelji;

AP. budući da se uskraćivanjem pristupa sigurnom i zakonitom pobačaju u zakonu i u praksi diskriminiraju žene na temelju spola jer se zabranjuje određena vrsta zdravstvene skrbi koja je potrebna samo ženama; budući da ne postoje slična ograničenja za zdravstvene usluge koje su potrebne samo muškarcima[30];

AQ. budući da se ukupno godišnje financiranje borbe protiv rodne ravnopravnosti u Europi povećalo s 220 milijuna USD 2019. na 271 milijuna USD 2023., što predstavlja povećanje od 23 %; budući da znatan dio financijskih sredstava kojima se potiče zamah pokreta protiv rodne ravnopravnosti diljem EU-a dolazi od stranih aktera;

AR. budući da medijska izvješća pokazuju da su sredstva EU-a u prošlosti dodjeljivana organizacijama koje su žene dovodile u zabludu u pogledu njihova spolnog i reproduktivnog zdravlja; budući da sva

30 Odbor UN-a za ukidanje diskriminacije žena: *Istraga koja se odnosi na Poljsku, provedena na temelju članka 8. Fakultativnog protokola uz Konvenciju: Izvješće Odbora*.

sredstva moraju biti u skladu sa zajedničkim vrijednostima Unije sadržanima u članku 2. UEU-a i Povelji, osiguravajući da se financijskom potporom jačaju demokratske vrijednosti EU-a;

AS. budući da diljem EU-a svjedočimo neviđenim i intenziviranim napadima na prostor za građansko djelovanje, među ostalim kroz pravna i financijska ograničenja, obustave financiranja, kampanje ocrnjivanja, zastrašivanja i kriminalizaciju, te napadima na pravo na mirno okupljanje; budući da je pravo na mirno okupljanje ključno u demokratskom društvu;

AT. budući da je Vijeće UN-a za ljudska prava naglasilo da su globalni trend nazadovanja demokracije i vladavine prava te stavljanje naglaska na sigurnosne prijetnje proširili i ojačali ograničenja prava na mirno okupljanje[31]; budući da su se povećali napadi na organizacije civilnog društva i borce za ljudska prava, primjerice one koji rade na zaštiti i promicanju ljudskih prava i prava povezanih s okolišem, uključujući rodnu ravnopravnost, migracije, demokraciju i zastupanje interesa, te da su oni i dalje razlog za ozbiljnu zabrinutost; budući da organizacije civilnog društva i borci za ljudska prava uključeni u zaštitu i promicanje temeljnih prava imaju ključnu ulogu u zaštiti vrijednosti Unije; budući da bi njihovu sposobnost slobodnog i neovisnog djelovanja trebalo osigurati i podupirati u svim državama članicama;

AU. budući da su pojedinci u ranjivom položaju, kao što su djeca i žene te zajednice na meti rasizma i etničke zajednice, LGBTIQ+ osobe, migranti i tražitelji azila, osobe s invaliditetom i starije osobe, stalne mete govora mržnje i omalovažavajućeg diskursa; budući da u nekoliko država članica političari i medijske kuće šire diskurs protiv LGBTIQ+ osoba te da su podneseni, a u nekim slučajevima čak i usvojeni, zakonodavni prijedlozi protiv LGBTI osoba; budući da su takve situacije u suprotnosti s međunarodnim standardima ljudskih prava i ugrožavaju pravo tih skupina da se s njima postupa kao prema ravnopravnim građanima;

AV. budući da je pristup financiranju ključan kako bi civilno društvo napredovalo i obavljalo svoju nadzornu ulogu; budući da su dinamično civilno društvo i aktivan prostor za građansko djelovanje ključni stupovi demokracije; budući da organizacije civilnog društva također imaju ključnu ulogu, posebno za marginalizirane zajednice, među ostalim u pružanju socijalnih usluga; budući da je Komisija u svojim političkim smjernicama istaknula svoju predanost jačanju suradnje s organizacijama civilnog društva koje imaju stručno znanje i važnu ulogu u obrani određenih društvenih pitanja i poštovanju temeljnih prava;

AW. budući da su organizacije civilnog društva bliski partneri država članica u njihovim nastojanjima da zaštite i promiču temeljna prava;

---

31 https://digitallibrary.un.org/record/4086729?ln=en&v=pdf.

budući da se humanitarna pomoć i dalje proizvoljno kriminalizira; budući da ograničenja i prepreke koje utječu na aktivnosti traganja i spašavanja (koje provode države članice) doprinose stalnom gubitku ljudskih života; budući da je povjerenik Vijeća Europe za ljudska prava pozvao države članice EU-a da okončaju represiju nad borcima za ljudska prava koji pomažu izbjeglicama, tražiteljima azila i migrantima te da se suzdrže od upotrebe omalovažavajuće, huškačke ili stigmatizirajuće retorike o njima i njihovoj ulozi[32];

AX. budući da bi predstojeća strategija EU-a za civilno društvo trebala biti usmjerena na osiguravanje da se politike EU-a oblikuju i provode u skladu s vrijednostima sadržanima u članku 2. UEU-a i Povelji; budući da bi ta strategija trebala uključivati ambiciozne inicijative i mjerila za praćenje napretka; budući da je Komisija najavila svoju namjeru stvaranja platforme civilnog društva koja može centralizirati i uskladiti trenutačni angažman aktera civilnog društva u donošenju politika EU-a: budući da bi tu platformu trebalo osmisliti i implementirati u suradnji s organiziranim civilnim društvom;

AY. budući da bi u sljedećem višegodišnjem financijskom okviru (VFO) i dalje trebalo osigurati odgovarajuće, predvidljivo i održivo dugoročno financiranje civilnog društva sredstvima EU-a, vodeći računa o financijskoj transparentnosti, dobrom upravljanju i jasnim ugovornim obvezama, kao što bi trebao biti slučaj sa svim fondovima i programima; budući da je financiranje organizacija za ljudska prava i dalje ograničeno, fragmentirano i nedosljedno; budući da rezovi u tom financiranju, uključujući zamrzavanje sredstava Agencije SAD-a za međunarodni razvoj (USAID), imaju znatan utjecaj na civilno društvo diljem EU-a jer ozbiljno oslabljuju sposobnost civilnog društva da brani žrtve diskriminacije, promiče jednakost, jamči odgovornost i štiti vladavinu prava i temeljna prava;

AZ. budući da se u određenim slučajevima sredstvima EU-a podupiru inicijative koje doprinose segregaciji ili diskriminacijskim praksama, čime se ugrožavaju ciljevi ravnopravnosti; budući da je Vijeće UN-a za ljudska prava pozvalo na osiguravanje da financiranje aktera civilnog društva bude u skladu s međunarodnim obvezama i dužnostima država članica u području ljudskih prava te da se ne zloupotrebljava za ometanje rada ili ugrožavanje sigurnosti aktera civilnog društva[33];

BA. budući da sve intenzivniji pokušaji u EU-u da se ograniče ili poniš te temeljna prava žena i LGBTIQ+ osoba izazivaju ozbiljnu zabrinutost; budući da su ti pokušaji uglavnom usmjereni na područje reproduktivne zdravstvene skrbi i prava, rodni identitet i pravno priznavanje roda te pristup sveobuhvatnom spolnom odgoju; budući da napadi na ta područja nisu samo štetni za najranjivije članove

---

32 https://rm.coe.int/recommendation-protecting-the-defenders-ending-repression-of-human-rig/1680ae9b1c.

33 https://digitallibrary.un.org/record/4086729?ln=en&v=pdf.

društva, već su i nespojivi s vrijednostima EU-a i međunarodnim okvirom za ljudska prava te stoga predstavljaju kršenje prava EU-a;

BB. budući da trenutačno postoje nedostaci u antidiskriminacijskom zakonodavstvu EU-a, pri čemu su neke osnove za diskriminaciju obuhvaćene samo u području zapošljavanja i rada; budući da je to dovelo do neujednačene zaštite i stvaranja umjetne „hijerarhije razloga”; budući da Ugovori i Povelja EU-u daju mandat i odgovornost za borbu protiv diskriminacije na temelju svih zaštićenih osnova;

BC. budući da su sve države članice dužne djelovati u najboljem interesu djeteta, među ostalim zaštitom temeljnog prava svakog djeteta na obiteljski život i zabranom diskriminacije djece na temelju bračnog statusa ili seksualne orijentacije njegovih roditelja ili načina na koji je dijete začeto; budući da se oko dva milijuna djece i dalje potencijalno suočava s time da se njihovi roditelji ne priznaju kao roditelji u drugim državama članicama; budući da je 2022. Komisija predložila Uredbu Vijeća o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju odluka i prihvaćanju javnih isprava u pitanjima roditeljstva i o uspostavi europske potvrde o roditeljstvu (COM(2022)0695) (Uredba o roditeljstvu), o kojoj Vijeće i dalje mora donijeti konačnu odluku;

BD. budući da je izražena zabrinutost zbog činjenice da se diskriminacija i rasizam nastavljaju širiti diljem EU-a, među ostalim u zakonima i politikama, kao i u javnim institucijama kao što su tijela kaznenog progona i pravosudni sustav; budući da diskriminirajuće prakse kaznenog progona i dalje predstavljaju ozbiljan problem; budući da su rasno diskriminirane skupine nerazmjerno pogođene postupcima zaustavljanja i pretraživanja, prekomjernom uporabom sile i uznemiravanjem; budući da su mehanizmi nadzora i odgovornosti i dalje slabi i da ih ometa nedostatak neovisnih istraga; budući da se istodobno mora učinkovito riješiti problem nasilja nad javnim dužnosnicima;

BE. budući da se strukturni rasizam, iako je službeno prepoznat na razini EU-a, i dalje očituje u ključnim poljima života u državama članicama; budući da segregacija, među ostalim u obrazovanju, i opetovani slučajevi govora mržnje i zločina iz mržnje nerazmjerno utječu na rasno diskriminirane zajednice i druge marginalizirane skupine, kao što su LGBTIQ+ osobe; budući da su to strukturne prepreke i kršenja temeljnih prava koji ometaju jednak pristup pravima, mogućnostima i pravosuđu diljem Unije; budući da to negativno utječe na povjerenje javnosti u institucije i socijalnu koheziju;

BF. budući da holokaust i povijesne nepravde, uključujući kolonijalizam i ropstvo, i danas oblikuju strukturni rasizam u Europi; budući da su priznavanje, sjećanje i obrazovanje o tome ključni za borbu protiv rasizma i promicanje jednakosti i temeljnih prava;

BG. budući da se intersekcijska diskriminacija i dalje uglavnom ne

rješava u politici ni u praksi; budući da se i dalje zanemaruje kombinirani učinak rasizma i roda, invaliditeta, seksualne orijentacije, rodnog identiteta, rodnog izražavanja i seksualnih karakteristika, socioekonomskog statusa, migracijskog podrijetla i drugih osnova za diskriminaciju, zbog čega mnoge žrtve nemaju odgovarajuću zaštitu, potporu ili pristup učinkovitim pravnim lijekovima;

BH. budući da nedavna istraživanja koja je Agencija EU-a za temeljna prava (FRA) provela među crncima, Židovima, muslimanima i LGBTIQ+ osobama u EU-u pokazuju da te skupine i dalje doživljavaju raširene slučajeve mržnje i diskriminacije u EU-u, što odražava sustavnu rasnu diskriminaciju; budući da strahovi, pogrešne predodžbe i „drugost” potiču diskriminaciju i netoleranciju[34]; budući da je ECRI izrazio zabrinutost zbog ksenofobnog, homofobnog i transfobnog govora, među ostalim od strane političara i javnih dužnosnika; budući da svaka osoba u EU-u ima jednako pravo postati punopravni i aktivni član društva te da se prema njoj jednako postupa;

BI. budući da nedavne zakonodavne i institucionalne reforme u nekim državama članicama otvaraju ozbiljna pitanja u pogledu poštovanja temeljnog prava na pošteno suđenje te na neovisan i nepristran sud, kako je zajamčeno člankom 47. Povelje; budući da je neovisnost pravosuđa neizostavna sastavnica vladavine prava i preduvjet za učinkovitu zaštitu svih ostalih temeljnih prava; budući da je Međunarodna komisija pravnika (ICJ) naglasila da sudbena vijeća moraju ostati neovisna od parlamentarnog i izvršnog utjecaja;

BJ. budući da se mađarskim Zakonom o zaštiti lokalnog identiteta, koji je stupio na snagu 1. srpnja 2025., općinskim vlastima daje ovlast da ograniče boravak na temelju proizvoljnih kriterija kao što su razina obrazovanja, znanje jezika i dokaz o zaposlenju; budući da bi takve mjere mogle institucionalizirati rasnu segregaciju u području stanovanja i nerazmjerno utjecati na romsku zajednicu, što izaziva ozbiljnu zabrinutost u pogledu usklađenosti s pravom EU-a i temeljnim pravima;

BK. budući da se romska zajednica i dalje suočava sa sustavnom diskriminacijom, segregacijom, socijalnom isključenošću i policijskim nasiljem[35]; budući da izvješća Agencije Europske unije za temeljna prava otkrivaju znatne nedostatke u provedbi strateškog okvira EU-a za jednakost, uključivanje i sudjelovanje Roma te ističu malu vjerojatnost postizanja njegovih ciljeva za 2030.[36]; budući da su

---

34 Agencija Europske unije za temeljna prava, Fundamental Rights Report 2025 (Izvješće o temeljnim pravima za 2021.).

35 https://www.coe.int/en/web/commissioner/-/the-unheard-12-million.

36 Agencija EU-a za temeljna prava, Rights of Roma and Travellers in 13 European countries – Perspectives from the Roma Survey 2024 (Prava Roma i Putnika u 13 europskih zemalja – uvidi iz istraživanja o Romima 2024.).

prisilne deložacije Roma nedavno dovele do raseljavanja stotina osoba, uključujući djecu, starije osobe i osobe s invaliditetom; budući da je povjerenik Vijeća Europe za ljudska prava pozvao na provedbu presuda Europske konvencije o ljudskim pravima koje se odnose na prava Roma[37];

BL. budući da se osobe s invaliditetom koje žive u EU-u i dalje suočavaju s uznemiravanjem te višestrukim i intersekcijskim oblicima diskriminacije u svim područjima života, što uključuje uskraćivanje odgovarajućeg smještaja, nepovoljan socioekonomski položaj, društvenu izolaciju, rodno uvjetovano nasilje kao što je prisilna sterilizacija, nedostatak pristupa uslugama u zajednici, nekvalitetni stambeni uvjeti, institucionalizacija, neodgovarajuća zdravstvena skrb i uskraćivanje mogućnosti da doprinose društvu i aktivno sudjeluju u njemu;

BM. budući da bi EU i države članice koje još nisu ratificirale Fakultativni protokol uz Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom to trebali učiniti bez daljnje odgode;

BN. budući da je ECRI pozvao vlade da aktivno promiču uključivanje migranata i da se bore protiv svake diskriminacije prema njima[38]; budući da su rasizam i rasna diskriminacija i dalje prisutni, među ostalim u području migracija i azila; budući da su rasno diskriminirani migranti nerazmjerno izloženi kršenjima prava na granicama Unije te u sustavima azila i prihvata; budući da ne postoje izričite zaštitne mjere protiv rasizma;

BO. budući da je položaj interseksualnih osoba u EU-u i dalje u velikoj mjeri nepoznat javnosti u EU-u; budući da je u travnju 2024. nekoliko država članica Vijeća Europe sponzoriralo prvu rezoluciju Vijeća UN-a za ljudska prava o borbi protiv diskriminacije, nasilja i štetnih praksi protiv interseksualnih osoba;

BP. budući da većina država članica nije u dovoljnoj mjeri primijenila Direktivu o rasnoj jednakosti; budući da neke države članice nisu u potpunosti ili ispravno prenijele Okvirnu odluku Vijeća 2008/913/PUP o rasizmu i ksenofobiji; budući da su potrebni snažniji napori za borbu protiv strukturnog rasizma, uključujući učinak nasilnog desničarskog ekstremističkog diskursa u društvenoj raspravi[39], te kako bi se osiguralo da države članice poštuju zakonodavstvo EU-a o suzbijanju diskriminacije;

---

37 https://www.coe.int/en/web/commissioner/-/greece-should-ensure-that-roma-have-access-to-adequate-housing-and-are-not-subject-to-discriminatory-treatment-or-violence-by-law-enforcement-authorities.

38 https://www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/-/ecri-s-recommendations-on-integration-and-inclusion-of-migrants-new-factsheet.

39 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52024DC0419.

BQ. budući da je pristup pravosuđu za žrtve rasističkih zločina iz mržnje i drugih oblika zločina iz mržnje i diskriminacije i dalje ozbiljno ograničen u nekoliko država članica zbog neodgovarajućih usluga potpore, prepreka pri prepoznavanju rasističke motivacije i motivacije iz mržnje te slabe provedbe zakonodavstva za borbu protiv diskriminacije; budući da se zbog toga rasno diskriminirane zajednice i druge marginalizirane skupine i dalje suočavaju s kršenjima njihovih prava bez pristupa učinkovitim pravnim lijekovima;

BR. budući da nekoliko država članica dosljedno ignorira presude Europskog suda za ljudska prava;

BS. budući da se članak 151. UFEU-a odnosi na temeljna socijalna prava kao što su ona utvrđena u Europskoj socijalnoj povelji; budući da su socioekonomske nejednakosti, uključujući siromaštvo i socijalnu isključenost, u zabrinjavajućem porastu diljem EU-a; budući da su one i dalje duboko rasno obilježene, uz trajne i strukturne razlike u pristupu obrazovanju, zdravstvenoj skrbi, stanovanju, zapošljavanju i akumulaciji bogatstva, zbog kojih su rasno diskriminirane skupine i dalje isključene iz ravnopravnog sudjelovanja u društvu te se nastavljaju međugeneracijski ciklusi siromaštva i marginalizacije; budući da su se nejednakosti u području stanovanja i broj beskućnika u nekoliko država članica povećali zabrinjavajućom brzinom[40];

BT. budući da bi Komisija trebala razmotriti koji su koraci potrebni za pristupanje EU-a Europskoj socijalnoj povelji;

BU. budući da je bilo prijedloga da Vijeće Europe i njegove države članice usvoje protokol uz Europsku konvenciju o ljudskim pravima, uključujući pravo na čist, zdrav i održiv okoliš;

BV. budući da je Europski sud za ljudska prava u svojoj presudi u predmetu *KlimaSeniorinnen / Švicarska* priznao da činjenica da države nisu poduzele odgovarajuće mjere protiv klimatskih promjena može predstavljati kršenje prava na poštovanje privatnog i obiteljskog života u skladu s člankom 8. Konvencije; budući da se tom presudom naglašava hitna potreba za pružanjem provedivog prava na čist, zdrav i održiv okoliš u okviru Europske konvencije o ljudskim pravima, čime bi se javnosti osigurala dosljednost, predvidljivost i zaštita;

BW. budući da su neke države članice objavile pismo o tumačenju temeljnih prava u okviru Europske konvencije o ljudskim pravima;

BX. budući da europski standardi u području ljudskih prava zapravo prava, načela i obveze koji su utvrđeni u Ugovorima, konvencijama i pravu EU-a, te odražavaju zajedničko razumijevanje minimalnih razina zaštite; budući da međunarodni standardi ljudskih prava predstavljaju minimalne norme za zaštitu ljudskih prava koje je

---

40 https://pace.coe.int/en/files/3%204542/html.

međunarodna zajednica službeno podržala univerzalnim ugovorima, međunarodnim običajnim pravom i općeprihvaćenim načelima; budući da takvi standardi obvezuju ili usmjeravaju države u njihovu postupanju prema pojedincima;

Temeljna prava na kocki

1. apelira na Komisiju i države članice da poštuju i promiču vrijednosti EU-a sadržane u članku 2. UEU-a; nadalje potiče Komisiju da poštuje svoje obveze, kao što su sustavna provedba temeljitih procjena učinka na temeljna prava pri pripremi i predstavljanju zakonodavnog prijedloga, da pokreće postupke zbog povrede prava samo kada je to potrebno i da primjenjuje ubrzane postupke samo kada je to nužno;

2. apelira na Komisiju da osnaži godišnja izvješća o primjeni Povelje pružanjem pregleda na razini EU-a koji se odnosi na njezinu primjenu u cijelom EU-u, uključujući procjenu usklađenosti s odredbama Povelje, preporuke državama članicama i jasnije daljnje postupanje u vezi s utvrđenim izazovima u području temeljnih prava;

3. izražava zabrinutost zbog toga što različita nacionalna tumačenja dovode do neodgovarajuće primjene određenih odredbi Povelje, kako je istaknuto u Izvješću Agencije za temeljna prava o temeljnim pravima za 2025.; poziva Komisiju da poduzme učinkovite mjere kako bi se osigurala potpuna i ujednačena primjena Povelje diljem EU-a te poziva države članice koje to još nisu učinile da odrede nacionalne kontaktne točke kako bi se osiguralo da su nacionalno zakonodavstvo, politike i projekti koje financira EU u potpunosti usklađeni s Poveljom; smatra da bi institucije EU-a trebale glasnije osuđivati kršenja temeljnih prava i pozivati države članice da poduzmu potrebne mjere za njihovo rješavanje; poziva na poboljšanje kampanja za podizanje razine osviještenosti na razini EU-a i na nacionalnoj razini, među ostalim u suradnji s Agencijom za temeljna prava, kako bi se pojedincima omogućilo da u potpunosti razumiju i ostvare svoja prava;

4. pohvaljuje ulogu Agencije za temeljna prava u praćenju stanja temeljnih prava u EU-u, pružanju potpore tvorcima politika pružanjem podataka, analiza i savjeta te osiguravanju poštovanja i promicanja temeljnih prava u postojećem i budućem zakonodavstvu i politikama EU-a; naglašava da je Agenciji za temeljna prava potrebno osigurati veće ljudske i financijske resurse kako bi mogla u potpunosti i učinkovito obavljati dužnosti koje su joj povjerene;

5. poziva Komisiju da nastavi poboljšavati učinkovitost i usklađenost postojećih instrumenata, uključujući mehanizme praćenja i evaluacije; prepoznaje ključnu ulogu horizontalnih uvjeta koji

omogućuju provedbu iz Uredbe o zajedničkim odredbama[41] u osiguravanju sustavne primjene Povelje i usklađivanja programa Unije s Poveljom i vrijednostima EU-a sadržanima u članku 2. UEU-a; ističe da je potrebno osigurati veću transparentnost i sudjelovanje dionika;

Demokracija pod pritiskom

6. ponavlja da nazadovanje demokracije, napadi na neovisnost pravosuđa i prijetnje za prostor za građansko djelovanje nisu izolirani incidenti, već dio sustavnog narušavanja vladavine prava u nekoliko država članica, kako je potvrđeno u Izvješću Agencije za temeljna prava o temeljnim pravima za 2025. i Izvješću Komisije o vladavini prava za 2025.; naglašava da ti trendovi narušavaju uzajamno povjerenje među državama članicama i pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta;

7. sa zabrinutošću primjećuje sve veće političko uplitanje u pravosuđe, uznemiravanje sudaca i tužitelja te primjenu stegovnih postupaka kako bi se ušutkali neovisni glasovi sudaca, kako su istaknuli Agencija za temeljna prava i Vijeće Europe; podsjeća da djelomične ili simbolične reforme u nekoliko država članica, kao što je Mađarska, ne mogu zamijeniti stvarno poštovanje neovisnosti pravosuđa, učinkovita jamstva za borbu protiv korupcije i poštovanje civilnog društva; ističe da su ti elementi neodvojivo povezani sa zaštitom temeljnih prava, uključujući pravo na djelotvoran pravni lijek, jednakost pred zakonom i pristup pravosuđu, kako je utvrđeno u člancima 20. i 47. Povelje;

8. ponavlja svoj poziv Komisiji i Vijeću da odmah započnu pregovore s Parlamentom o mehanizmu EU-a za demokraciju, vladavinu prava i temeljna prava u obliku međuinstitucijskog sporazuma koji bi obuhvaćao sve vrijednosti Unije sadržane u članku 2. UEU-a, uključujući trajni ciklus politika među institucijama EU-a kojim bi se svi postojeći alati, uključujući postupak iz članka 7. UEU-a, okvir i izvješće o vladavini prava, Uredbu o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava, Uredbu o zajedničkim odredbama i postupke zbog povrede prava, integrirali u jedinstven i provediv okvir;

9. poziva Komisiju da sustavno upotrebljava i strogo provodi Uredbu o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava kako bi se osiguralo da sredstva EU-a ne doprinose kršenju vrijednosti utvrđenih u članku 2.

---

41 Uredba (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike (SL L 231, 30.6.2021., str. 159., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

UEU-a;

10. traži od institucija EU-a da se uključe u dijalog s Vijećem Europe i nacionalnim vladama kako bi se osiguralo da zaštita temeljnih ljudskih prava i dalje bude učinkovita; podsjeća da svako ograničenje pri ostvarivanju prava i sloboda priznatih Poveljom mora biti predviđeno zakonom i mora poštovati bit tih prava i sloboda;

11. potiče države članice, posebno one sa znatnim brojem neprovedenih presuda Europskog suda za ljudska prava, da ubrzaju njihovu provedbu i uspostave transparentne nacionalne mehanizme praćenja kako bi se osigurala usklađenost; poziva Komisiju i Vijeće da ojačaju suradnju s Vijećem Europe u promicanju učinkovitog izvršenja tih presuda;

12. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog toga što Mađarska kontinuirano sustavno krši vrijednosti sadržane u članku 2. UEU-a, zbog čega se od 2018. i dalje vodi postupak iz članka 7. stavka 1. UEU-a bez konkretnog napretka; naglašava da takvo kontinuirano slabljenje demokratskih standarda i temeljnih prava ugrožava vjerodostojnost Unije kao zajednice vrijednosti; žali zbog namjernog slabljenja neovisnosti pravosuđa, medijskog pluralizma i akademske slobode, zloupotrebe izvanrednih ovlasti te napada na civilno društvo i LGBTIQ+ osobe; napominje da se u Izvješću Komisije o vladavini prava za 2025. i Izvješću Agencije Europske unije za temeljna prava o temeljnim pravima za 2025. potvrđuje daljnje pogoršanje sustava provjere i ravnoteže te raširena korupcija i nepoštovanje presuda Suda Europske unije i Europskog suda za ljudska prava; apelira na Komisiju i države članice da pokrenu postupak u skladu s člankom 7. stavkom 2. UEU-a; poziva Vijeće da donese preporuke za pojedine zemlje s jasnim rokovima i mjerljivim referentnim vrijednostima;

13. podsjeća da bi primjenu diskrecijskih ovlasti trebalo kontrolirati sudskim ili drugim neovisnim preispitivanjima; poziva države članice da uspostave mehanizme za sprečavanje, ispravljanje i sankcioniranje zloupotrebe diskrecijskih ovlasti i da navedu valjane razloge za svoje odluke, posebno kad one utječu na prava pojedinaca;

14. podsjeća da u skladu sa standardima UN-a za kazneni progon tijela kaznenog progona prvo[42] trebaju pokušati upotrijebiti nenasilna sredstva; u tom pogledu poziva države članice da poštuju standarde UN-a u pogledu kaznenog progona; podsjeća da tijela kaznenog progona u potpunosti odgovaraju za ispunjenje svojih dužnosti; naglašava da je važno osigurati da istrage svih slučajeva navodne prekomjerne uporabe sile i diskriminirajućeg postupanja tijela kaznenog progona budu transparentne, neovisne i djelotvorne; poziva Komisiju da uvede smjernice na razini EU-a za odabir, testiranje i isprobavanje oružja koje koriste tijela kaznenog progona,

42 https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/training5Add1en.pdf.

na temelju standarda, preporuka i vodećih načela UN-a; poziva države članice da prikupljaju podatke o svim uporabama sile i o njihovim uzrocima i posljedicama;

15. duboko je zabrinut zbog povećanja razine korupcije zabilježene u određenim državama članicama te pojave slučajeva korupcije u koje su uključeni službenici i političari na visokoj razini; potiče države članice da se bore protiv korupcije i da se u potpunosti pridržavaju preporuka GRECO-a, uključujući one iz njegova petog evaluacijskog kruga o osobama na najvišim izvršnim funkcijama i agencijama kaznenog progona, te preporuka drugih relevantnih međunarodnih i europskih tijela, uključujući Ured europskog javnog tužitelja (EPPO), kao i preporuka koje proizlaze iz konvencija UN-a i Vijeća Europe za borbu protiv korupcije;

16. pozdravlja donošenje Direktive o borbi protiv korupcije i poziva na djelotvornu, pravodobnu i ambicioznu provedbu kako bi se ojačala borba protiv korupcije;

17. poziva države članice da osiguraju transparentnost javne potrošnje i političkog financiranja te da zaštite zviždače koji razotkrivaju korupciju u javnim institucijama i privatnom sektoru;

18. poziva Komisiju da provede sveobuhvatnu procjenu provedbe Direktive o zviždačima i da poduzme potrebne mjere kako bi se osiguralo njezino cjelovito i pravilno prenošenje;

19. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog pogoršanja slobode medija i sigurnosti novinara i medijskih aktera u nekoliko država članica, posebno onih koje su najniže rangirane na Svjetskom indeksu slobode medija za 2025., te zbog sve većeg pritiska i napada na uredničku neovisnost i novinarski integritet i političkog uplitanja u njih;

20. podsjeća na to da su sloboda i pluralizam, među ostalim visokokvalitetnih, održivih, transparentno financiranih i neovisnih medija, i konvencionalnih i digitalnih, neovisni i istraživački novinari, provjeravatelji činjenica i istraživači te snažni neovisni javni mediji okosnica demokratskog društva, jamstvo protiv zloupotrebe moći i protuotrov za dezinformacije;

21. osuđuje represivne strategije koje primjenjuju vlade pojedinih država članica, kao što su upotreba strateških tužbi usmjerenih protiv javnog djelovanja i kampanja ocrnjivanja, sve veći utjecaj prorežimskih oligarha, sve veću koncentraciju vlasništva nad medijima koja može imati znatan utjecaj na medijski pluralizam i uredničku neovisnost diljem EU-a te državne kontrole nad javnim medijima, civilnim društvom i akademskim institucijama, što redom doprinosi sve većem pogoršanju medijskih i akademskih sloboda;

22. žali zbog sve učestalije prakse visokih dužnosnika u nekim državama članicama da ograničavaju komunikaciju s ključnim medijskim

kućama; naglašava da se takvim postupcima ograničavaju sloboda i transparentnost medija te može doprinijeti širenju dezinformacija u javnom prostoru; naglašava da javni dužnosnici imaju posebnu odgovornost u komunikaciji s javnošću; naglašava da su širenje dezinformacija ili javni napadi na novinare od strane javnih dužnosnika sve veći problem koji potiče okružje pogodno za propagandu, polarizaciju, govor mržnje, pa čak i zločine iz mržnje; potiče sve javne osobe na to da prepoznaju svoju odgovornost i da tako postupaju u javnoj komunikaciji te da se pobrinu za to da njihov govor i dalje bude obziran, činjeničan i profesionalan;

23. žali zbog sustavnih propusta u istragama i progonu kaznenih djela protiv novinara u nekoliko država članica; naglašava hitnu potrebu za jačim zaštitnim mjerama i čvrstim pravnim okvirima za zaštitu novinara; ističe da su novinari izloženi povećanom riziku od prijetnji i nasilja zbog toga što se kaznena djela koja su razotkrili ne istražuju i kazneno ne gone; potiče nacionalna tijela da okončaju nekažnjavanje temeljitim i transparentnim istragama i kaznenim progonima; odaje počast Jánu Kuciaku, Daphni Caruani Galiziji i Giorgosu Karaivazu te prepoznaje važnost njihova rada kao istraživačkih novinara; poziva mjerodavne vlasti da se pobrinu za to da pravda konačno bude zadovoljena;

24. oštro osuđuje sve oblike nasilja, prijetnji, zastrašivanja i nadzora nad novinarima, kao i uznemiravanje i kriminalizaciju novinara zbog njihova rada; poziva na dekriminalizaciju klevete; naglašava činjenicu da su novinarke posebno na meti napada i da je to razlog za zabrinutost; naglašava da takvo neprijateljsko okruženje za novinarski rad može dovesti do autocenzure i odvratiti pojedince od odabira novinarske karijere;

25. poziva Komisiju, države članice, zemlje kandidatkinje i potencijalne zemlje kandidatkinje da zajamče trenutačnu i stvarnu sigurnost i zaštitu novinara i medijskih djelatnika, uključujući one koji se bore protiv korupcije na najvišim razinama vlasti;

26. poziva Komisiju i države članice da promiču slobodne, neovisne i pluralističke medije; naglašava da je potrebno osigurati snažnu pravnu zaštitu za javne medije te pritom zajamčiti njihovu uredničku neovisnost i stabilno financiranje i zaštititi ih od političkog utjecaja i uplitanja kako bi im se omogućilo da učinkovito i nepristrano djeluju u javnom interesu; poziva Komisiju da pomno prati razvoj događaja diljem EU-a i da se uhvati u koštac s trenutačnim izazovima;

27. podsjeća na nekoliko slučajeva u kojima su novinari s državljanstvom EU-a pritvoreni na temelju lažnih optužbi dok su obavljali svoje profesionalne dužnosti u zemljama izvan EU-a, uključujući zemlje kandidatkinje; potiče Komisiju i države članice da u skladu s Preporukom Komisije (EU) 2022/758 pojačaju napore kako bi pomogle u puštanju na slobodu i sigurnom vraćanju tih proizvoljno pritvorenih novinara; poziva Komisiju da posebnu pozornost posveti

slučajevima neopravdanog pritvaranja novinara u zemljama kandidatkinjama, uključujući Tursku, te sudskim postupcima protiv švedskog novinara Joakima Medina;

28. potiče Komisiju da se pobrine za potpunu i pravilnu provedbu Europskog akta o slobodi medija; nadalje potiče Komisiju i države članice da zajamče brzu i pravilnu provedbu Direktive protiv strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja i da poduzmu učinkovite mjere kako bi se okončali svi predmeti strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja u EU-u;

29. poziva države članice da slijede preporuku Platforme Vijeća Europe o sigurnosti novinara kako bi se poboljšala zaštita novinara u egzilu, pa i zaštita od zloupotrebe Interpolovih crvenih tjeralica;

30. podsjeća da se 16 država članica EU-a nedavno obvezalo na jačanje potpore za integritet informacija i neovisnih medija; potvrđuje da je nekoliko država članica donijelo posebne akcijske planove i poduzelo korake za uspostavu namjenskih struktura potpore kojima se promiče sigurnost novinara;

Stjecište temeljnih prava, demokracije i tehnologije

31. ističe sve jači trend stranih i domaćih aktera da manipuliraju izborima u EU-u; poziva Komisiju da provodi redovne posebne analize alata koji su dostupni državama članicama i kojima se one služe u borbi protiv dezinformacija i vanjskog uplitanja povezanog s izbornim procesima te da pritom prepozna da takve prijetnje ugrožavaju temeljna prava, uključujući pravo na primanje i širenje informacija, demokratsko sudjelovanje te slobodne i poštene izbore;

32. poziva Komisiju i države članice da zajamče da sve mjere koje se provode za zaštitu EU-a od vanjskog uplitanja i manipulacije informacijama obuhvaćaju čvrste i odlučne zaštitne mehanizme u pogledu temeljnih prava, uključujući slobodu izražavanja; prima na znanje novopredloženi mehanizam Komisije „Štit za zaštitu demokracije” i izražava namjeru da se konstruktivno uključi u njegov daljnji razvoj;

33. poziva Komisiju da procijeni jesu li restriktivne mjere EU-a nametnute nekolicini istraživača, znanstvenika i analitičara u skladu sa zahtjevima proporcionalnosti i nužnosti na temelju prava EU-a i članka 11. Povelje te jesu li osmišljene za to da se njihov učinak na gospodarska, socijalna i kulturna prava svede na najmanju moguću mjeru; podsjeća na to da se mora zajamčiti pravo na saslušanje[43];

34. poziva Komisiju i države članice da zajamče djelotvornu provedbu i

---

43 https://www.ohchr.org/en/press-releases/2026/01/european-union-restrictive-measures-against-academics-negatively-impact.

primjenu Akta o digitalnim uslugama, Akta o umjetnoj inteligenciji[44] te Uredbe o transparentnosti i ciljanju u političkom oglašavanju[45], među ostalim osiguravanjem odgovarajućih ljudskih i tehničkih resursa za zaštitu integriteta budućih izbora u EU-u;

35. prepoznaje važnu ulogu digitalnih tehnologija u poticanju pristupa informacijama i demokratskom sudjelovanju; naglašava da poslovni model platformi društvenih mreža koji se temelji na mikrociljanju može potaknuti ovisnost i dovesti do povećanja sadržaja koji izaziva podjele, s teškim posljedicama za temeljna prava, kao što su prava djeteta, pravo na zaštitu osobnih podataka, jednakost i nediskriminacija; ističe da se platforme društvenih mreža često upotrebljavaju kao sredstvo vanjskog uplitanja i hibridnih napada zbog njihovih kaskadnih učinaka na društvenu koheziju i demokratske procese; ističe potrebu za rješavanjem tih problema kao dijela šireg ekosustava otpornosti EU-a;

36. poziva Komisiju da postroži obveze procjene i ublažavanja rizika za vrlo velike internetske platforme i vrlo velike internetske tražilice te da osigura učinkovito praćenje; potiče Komisiju da i dalje bude nepokolebljiva kada je riječ o pokušajima podrivanja Akta o digitalnim uslugama i da nastavi s istragama velikih internetskih platformi koje su u tijeku;

37. ističe izazove koje predstavljaju chatbotovi generativne umjetne inteligencije, uključujući potencijal tih sustava da svojom interakcijom nanesu kognitivnu štetu; smatra da se nove tehnologije, uključujući sustave umjetne inteligencije, moraju voditi načelima transparentnosti, obrazloživosti, pravednosti i odgovornosti te se pridržavati odgovarajućih zaštitnih mjera u algoritamskim sustavima kao što su neovisne procjene učinaka kako bi ih se spriječilo da pogoršavaju diskriminaciju i postojeće nejednakosti; dijeli mišljenje glavnog tajnika UN-a da isključivo algoritmi ne bi trebali određivati informacije kojima ljudi pristupaju te da bi tehnološka poduzeća trebala osigurati da su njihovi algoritmi i sustavi za preporuku sadržaja osmišljeni i da se upotrebljavaju na način kojim se ne ugrožavaju temeljna prava i demokratske vrijednosti;

38. podsjeća da u skladu s člankom 27. Akta o digitalnim uslugama pružatelji internetskih platformi u svojim uvjetima poslovanja moraju utvrditi glavne parametre koji se upotrebljavaju u njihovim sustavima

---

44 Uredba (EU) 2024/1689 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o utvrđivanju usklađenih pravila o umjetnoj inteligenciji i o izmjeni uredaba (EZ) br. 300/2008, (EU) br. 167/2013, (EU) br. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 i (EU) 2019/2144 te direktiva 2014/90/EU, (EU) 2016/797 i (EU) 2020/1828 (Akt o umjetnoj inteligenciji) (SL L, 2024/1689, 12.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

45 Uredba (EU) 2024/900 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. ožujka 2024. o transparentnosti i ciljanju u političkom oglašavanju (SL L, 2024/900, 20.3.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/900/oj).

za davanje preporuka, sve opcije dostupne korisnicima za izmjenu tih parametara ili utjecanje na njih i pojašnjenje razloga zbog kojih se korisniku predlaže određeni sadržaj; potiče internetske posrednike da okončaju prakse kojima se polarizacija osmišljeno iskorištava za dobit;

39. ističe negativne učinke koje internetske platforme mogu imati na temeljna prava i mentalno zdravlje djece; naglašava potrebu za time da se zaštite djeca na internetu i poziva Komisiju da pomno prati mogu li se ti problemi učinkovito riješiti postojećim pravnim okvirima, s posebnim naglaskom na tome da se u takvim procjenama osigura snažna perspektiva prava djeteta i temeljnih prava; naglašava da se predstojećim Aktom o digitalnoj pravednosti moraju učinkovito zaštititi djeca na internetu i očuvati njihova prava; nadalje poziva Komisiju da osigura visoku razinu privatnosti, sigurnosti i zaštite djece te da ih bolje zaštiti od štetnog i nezakonitog sadržaja i od oglasa koji se temelje na profiliranju;

40. pozdravlja najavu prve istrage na razini EU-a o učincima društvenih mreža na dobrobit i poziva Komisiju da ubrza taj postupak;

41. poziva na veća ulaganja u medijsku i digitalnu pismenost kao najučinkovitiju zaštitu od manipulacije; potiče države članice da uključe medijsku i digitalnu pismenost, građansko obrazovanje, europsku povijest, poštovanje temeljnih prava, kritičko razmišljanje i promicanje javnog sudjelovanja u školske i sveučilišne kurikule te da ih prepoznaju kao ključne elemente za smisleno sudjelovanje u demokratskom životu i djelotvorno ostvarivanje temeljnih prava, uključujući slobodu izražavanja i pravo na informacije; ističe da je potrebno usporedno raditi na podizanju razine osviještenosti o tome kako se boriti protiv dezinformacija i promicati digitalnu pismenost; poziva na donošenje strategije EU-a za medijsku i digitalnu pismenost usklađene s projektima koji daju opipljive rezultate znatnog opsega diljem Unije;

42. žali zbog sve jače prakse praćenja neovisnih medijskih kuća i novinara koju provode obavještajne službe vlade; oštro osuđuje pokušaje određenih vlada da neovisne medije i novinare prikažu kao pokretače radikalizacije ili da im ograniče rad njihovim etiketiranjem kao prijetnje za društvo ili nacionalnu sigurnost;

43. ponavlja da se praćenje mora provoditi u skladu sa zakonom, služiti legitimnom cilju te biti nužno i razmjerno s obzirom na prijetnju koju predstavlja za temeljna prava i demokraciju; žali zbog toga što se pravnim okvirom nekih država članica ne predviđaju precizne, djelotvorne i opsežne zaštitne mjere za odobrenje i provedbu mjera praćenja te za potencijalne mehanizme pravne zaštite od takvih mjera; ističe da sve mjere praćenja moraju podlijegati odgovarajućoj sudskoj kontroli i djelotvornom nadzoru; zabrinut je zbog slučajeva neopravdanog pozivanja na „nacionalnu sigurnost” kako bi se opravdalo uvođenje i upotreba špijunskog softvera te dovelo do

potpune tajnosti bez odgovornosti; pozdravlja izjavu Komisije, u skladu sa sudskom praksom Suda Europske unije, da se puko upućivanje na nacionalnu sigurnost ne može tumačiti kao neograničeno izuzeće iz primjene prava EU-a i da bi ga trebalo jasno obrazložiti; poziva Komisiju da poduzme daljnje mjere u vezi s tom izjavom u slučajevima u kojima postoje naznake zlouporabe; podsjeća na to da u demokratskom i transparentnom društvu u kojem se poštuje vladavina prava praćenje u ime nacionalne sigurnosti treba biti iznimka, a ne pravilo;

44. ponavlja svoj poziv državama članicama[46] da slijede sve preporuke Istražnog odbora za ispitivanje uporabe Pegasusa i jednakovrijednog špijunskog softvera za nadzor (PEGA) i Venecijanske komisije, a koje pružaju važne smjernice za osiguravanje poštovanja temeljnih prava, vladavine prava i demokratskog nadzora; ističe potrebu za punom odgovornošću i transparentnošću u svim slučajevima intruzivnog praćenja; potiče Komisiju da odgovori na sve veću prijetnju koju predstavljaju tehnologije špijunskog softvera; poziva na djelotvoran sudski nadzor kako bi se osiguralo da se praćenje nikad ne koristi protiv novinara, aktivista ili političkih protivnika;

45. hitno poziva na to da se dovrši pristupanje EU-a EKLJP-u; podsjeća da je Sud EU-a u svojem mišljenju 2/13 utvrdio niz pravnih prepreka njegovu pristupanju i naglašava važnost uklanjanja tih prepreka kako bi se omogućilo pravodobno i uspješno pristupanje EU-a; naglašava da je taj korak vitalan za usklađivanje pravnog okvira EU-a s najvišim standardima zaštite ljudskih prava;

Temeljna prava na granicama i migracijska politika

46. podsjeća da se novim zakonodavnim okvirom u okviru Pakta EU-a o migracijama i azilu utvrđuju revidirana pravila u vezi s postupcima azila, upravljanjem granicama i solidarnosti; ističe da njegova djelotvorna provedba zahtijeva puno poštovanje temeljnih prava; ističe da se poštovanje temeljnih prava mora i dalje pomno pratiti;

47. poziva EU i države članice, a posebno njihova mjerodavna tijela, da poštuju međunarodne obveze u području ljudskih prava u svojim migracijskim politikama, promiču brze istrage, pomno prate učinak tih politika na temeljna prava, i unutar postojećih pravnih okvira i u izradi budućeg zakonodavstva, te da se suzdrže od donošenja migracijskih politika kojima se pogoršava nejednakost i isključenost; potiče EU i države članice da uzmu u obzir situaciju i posebne potrebe ranjivih skupina; poziva na uspostavu mehanizma za praćenje usklađenosti s tim obvezama;

48. poziva države članice da u potpunosti i pravodobno provedu pakt o migracijama i azilu; naglašava nužnost pridržavanja roka za provedbu; sa zabrinutošću primjećuje nepripremljenost pojedinih država članice da u roku provedu pakt, među ostalim u pogledu

---

46 Posebno Grčkoj, Cipru, Italiji, Mađarskoj, Poljskoj i Španjolskoj.

odredbi koje se odnose na temeljna prava, te potiče kontinuiranu potporu i suradnju kako bi se osigurala potpuna provedba; ističe da međunarodno pravo prepoznaje traženje azila kao zakonit čin i da se stoga tražitelje azila ne može proizvoljno zadržavati samo zato što traže azil; podsjeća da zadržavanje tražitelja azila mora biti krajnja mjera ako se manje prisilne alternativne mjere ne mogu djelotvorno primijeniti; naglašava da svako zadržavanje tražitelja azila mora biti iznimno, nužno i razmjerno te se može odrediti samo na temelju pojedinačne procjene zbog posebnih razloga predviđenih pravom EU-a;

49. oštro osuđuje kršenja temeljnih prava na granicama, zlostavljanje i upotrebu sile od strane nacionalnih tijela kao što su tijela kaznenog progona i službenici graničnog nadzora; napominje da se takve prakse često ne prijavljuju i ne istražuju; konstatira, nadalje, da se nekoliko država članica i dalje suočava sa znatnim operativnim pritiskom na svojim vanjskim granicama; ističe da ti izazovi zahtijevaju koordinirani europski odgovor, uključujući pojednostavnjene i učinkovite postupke, u potpunosti u skladu s primjenjivim pravnim okvirom EU-a i međunarodnim pravnim okvirom;

50. ponovno navodi obvezu pomaganja osobama u nevolji u skladu s međunarodnim pravom mora te hitno poziva Komisiju i države članice da uspostave trajne i koordinirane operacije traganja i spašavanja s brzim iskrcavanjima; nadalje poziva države članice da poduzmu sve moguće mjere kako bi se spasili životi osoba koje su u opasnosti na moru; nadalje, poziva na to da se osigura da operacije traganja i spašavanja mogu djelovati u skladu s pravom EU-a i međunarodnim pravom te da te operacije, ako je to moguće, koordiniraju relevantni akteri, uključujući tijela država članica, relevantne agencije EU-a i relevantne nevladine aktere;

51. podsjeća da se u slučaju mogućih kršenja temeljnih prava može aktivirati članak 46. Uredbe[47] o Agenciji za europsku graničnu i obalnu stražu; poziva Agenciju za europsku graničnu i obalnu stražu da proaktivno i u potpunosti iskoristi sve alate koji su joj na raspolaganju, posebno mogućnost aktivacije članka 46. u slučajevima mogućeg kršenja temeljnih prava;

52. apelira na države članice da posvete dužnu pažnju preporukama iz izvješća povjerenika Vijeća Europe za ljudska prava naslovljenog: „Zaštita branitelja: Okončanje represije nad borcima za ljudska prava koji pomažu izbjeglicama, tražiteljima azila i migrantima u Europi”[48]; naglašava važnost održavanja javnog diskursa utemeljenog na

---

47 Uredba (EU) 2019/1896 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2019. o europskoj graničnoj i obalnoj straži i stavljanju izvan snage uredaba (EU) br. 1052/2013 i (EU) 2016/1624 (SL L 295, 14.11.2019., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj).

48 https://rm.coe.int/recommendation-protecting-the-defenders-ending-repression-of-human-rig/1680ae9b1c.

poštovanju ljudskog dostojanstva, istodobno naglašavajući važnost odgovorne javne rasprave o migracijama i azilu koja se temelji na činjenicama; oštro osuđuje opetovanu retoriku usmjerenu protiv izbjeglica i migranata;

Rodno uvjetovano nasilje, prava žena i prava LGBTIQ+ osoba

53. oštro osuđuje nazadovanje u pogledu prava žena i LGBTIQ+ osoba u nekoliko država članica; poziva Komisiju i države članice da zaštite i promiču rodnu ravnopravnost i temeljna prava, među ostalim sagledavanjem problema dezinformacija i organiziranih kampanja kojima se nastoje ograničiti ta prava te da poduzmu nužne mjere za promicanje rodne zastupljenosti;

54. potiče Komisiju i države članice da poduzmu mjere nužne za borbu protiv antirodnih pokreta i pokreta protiv prava, uključujući pokrete protiv LGBTIQ+ osoba, te da dubinski istraže, prate i analiziraju učinak tih pokreta kako bi se bolje razumjelo njihovo djelovanje, koordinacija i strategije financiranja; naglašava da je takvo razumijevanje ključno za očuvanje uključive i tolerantne Europe koja se temelji na vrijednostima sadržanima u članku 2. UEU-a;

55. snažno potiče Komisiju da osigura da se u novom VFO-u nikakva sredstva EU-a ne dodijele antirodnim skupinama i skupinama usmjerenima protiv prava čiji je cilj poništiti napretke postignute u pogledu prava žena i prava pripadnika zajednice LGBTIQ+, ni bilo kojoj skupini ili projektu koji ne poštuju vrijednosti EU-a i temeljna prava kako su navedena u Povelji; dodatno potiče Komisiju da u državama članicama pomno prati provedbu fondova u okviru podijeljenog upravljanja namijenjenih promicanju rodne ravnopravnosti i pružanju potpore civilnom društvu, među ostalim ženskim nevladinim organizacijama, kako bi se osiguralo da se pozivi na podnošenje prijedloga za dobivanje sredstava iz tih fondova namjerno ne pauziraju ili uskraćuju;

56. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog sve intenzivnijih napada na LGBTIQ+ zajednicu i njihova temeljna prava u nekim državama članicama; naglašava da se tim napadima krši pravo na nediskriminaciju, pravo na jednakost pred zakonom i pravo na jednaku zaštitu pred zakonom bez diskriminacije; poziva EU i države članice da se bore protiv svih oblika nasilja nad LGBTIQ+ osobama i njihove diskriminacije te da otklone nejednakosti u zaštiti koje proizlaze iz nedosljedne provedbe zaštitnih mjera u državama članicama; pozdravlja novu Strategiju o ravnopravnosti LGBTIQ+ osoba za razdoblje 2026. – 2030. i poziva Komisiju i države članice da osiguraju njezinu brzu provedbu; poziva države članice da ažuriraju ili donesu nove nacionalne akcijske planove ili strategije za LGBTIQ+ osobe kako bi se inicijative EU-a dopunile djelotvornim nacionalnim mjerama;

57. ističe da je nepostojanje postupaka pravnog priznavanja roda kršenje

temeljnih prava; osuđuje prakse konverzije, poput praksi usmjerenih na promjenu, potiskivanje ili suzbijanje seksualne orijentacije, rodnog identiteta i/ili rodnog izražavanja osobe, kao kršenja temeljnih prava i potiče Komisiju da ih suzbije konkretnim mjerama; nadalje apelira u tom pogledu na Komisiju da iznese prijedlog pravnog akta o zabrani praksi konverzije na razini EU-a u svim državama članicama, kao odgovor na europsku građansku inicijativu „Zabrana praksi konverzije u Europskoj uniji”;

58. duboko je zabrinut zbog diskriminirajućih mjera uvedenih u nekim državama članicama pod izlikom borbe protiv „LGBTIQ+ propagande” , a koje doprinose zabrinjavajućem porastu zločina iz mržnje i govora mržnje usmjerenog protiv LGBTIQ+ osoba; ističe negativan učinak takvih mjera na slobodu izražavanja i slobodu okupljanja; naglašava da se tim mjerama potiče diskriminacija i krši pravo EU-a; naglašava važnost prava na samoodređenje LGBTIQ+ osoba i relevantne sudske prakse u tom pogledu;

59. poziva sve države članice da zaštite prava LGBTIQ+ osoba u skladu s pravom EU-a, Poveljom te sudskom praksom Suda Europske unije i Europskog suda za ljudska prava; potiče Komisiju da se protiv kontinuiranog neprovođenja presuda Suda EU-a povezanih s temeljnim pravima LGBTIQ+ osoba bori korištenjem svih mehanizama koji su joj na raspolaganju;

60. podsjeća na to da u više država članica i dalje postoje pravne prepreke prekograničnom priznavanju istospolnih partnerstava, roditeljstva i brakova; upozorava da takve prakse ometaju slobodno kretanje LGBTIQ+ obitelji unutar EU-a, krše načelo nediskriminacije pred zakonom i u prvi plan stavljaju nepostojanje ujednačene zaštite LGBTIQ+ osoba u svim državama članicama; poziva države članice koje to još nisu učinile da uvedu pravno priznavanje istospolnih partnerstava; poziva Komisiju da preinači Direktivu 2004/38/EZ[49] kako bi se u nju uvrstilo izričito prekogranično priznavanje prava u pogledu privatnog i obiteljskog života; naglašava da su sva djeca jednaka pred zakonom i da države članice moraju djelovati u najboljem interesu djeteta;

61. podsjeća na mandat Parlamenta u pogledu Uredbe o roditeljstvu, kojom se podupire priznavanje roditeljstva diljem EU-a bez obzira na vrstu obitelji; poziva države članice da brzo donesu Uredbu o roditeljstvu kako bi se roditeljima i djeci diljem EU-a pružila pravna sigurnost te da se pobrinu za to da roditeljstvo koje je utvrdila jedna

---

49 Direktiva 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica, o izmjeni Uredbe (EEZ) br. 1612/68 i stavljanju izvan snage direktiva 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ (SL L 158, 30.4.2004., str. 77., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2004/38/oj).

država članica EU-a bude automatski priznato u cijelom EU-u; potiče Komisiju da osigura potpuno poštovanje slobodnog kretanja osoba, prava djeteta, prava na boravak i spajanje obitelji unutar EU-a i da pritom omogući svim građanima da uživaju jednaka prava i da ih u cijelosti ostvaruju;

62. pozdravlja Plan EU-a za prava žena i priloženu Deklaraciju o načelima za rodno ravnopravno društvo; međutim, žali zbog nedostatka snažnih financijskih obveza; zabrinut je zbog nedovoljne razine ambicije za zaštitu i promicanje Unije ravnopravnosti;

63. ističe da je rodno uvjetovano nasilje, na internetu i izvan njega, ozbiljno i rašireno kazneno djelo, kao i kršenje temeljnih prava i načela jednakosti pred zakonom; poziva Komisiju i države članice da poduzmu mjere protiv svih oblika rodno uvjetovanog nasilja, na internetu i izvan njega;

64. zabrinut je zbog toga što se oblici i obrasci rodno uvjetovanog nasilja na internetu nastavljaju razvijati; ističe da su dijeljenje intimnog sadržaja bez pristanka i govor mržnje neki od najraširenijih oblika nasilja na internetu; ističe da je potrebno razraditi mjere za rješavanje i suzbijanje porasta mizoginih vrijednosti u pogledu rodne ravnopravnosti i prava žena; ističe da je potrebno bolje razumjeti pojavu i ideologiju incela i naglašava važnost prevencije aktivnijim politikama za suprotstavljanje takvim fenomenima i njihovim diskursima;

65. potiče Komisiju i države članice da se uhvate u koštac sa sve većom potencijalnom štetom i zastrašujućim učinkom koji nove tehnologije, uključujući umjetnu inteligenciju, mogu imati na žrtve, te da uvedu preventivne mjere i mjere podrške; nadalje potiče Komisiju da poduzme mjere protiv raširenog nasilja na internetu usmjerenog na žene, koje je postalo sve veća prepreka sudjelovanju žena u javnom životu i jednakoj zastupljenosti; u tom pogledu potiče Komisiju i države članice da u potpunosti i pravilno provedu relevantno zakonodavstvo, posebno Direktivu o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji[50] te Akt o digitalnim uslugama;

66. duboko žali zbog širenja zločina iz mržnje i govora mržnje, među ostalim na društvenim mrežama, i osuđuje to; ističe da je to ozbiljna prijetnja demokraciji, vladavini prava i temeljnim pravima; naglašava i oštro osuđuje rizike za demokratsku raspravu i temeljna prava kada protudemokratski pokreti i političari iskorištavaju sloboda izražavanja i slobodu informiranja kako bi legitimizirali govor mržnje, dezinformacije i zastrašivanje novinara i manjina; naglašava da se sloboda izražavanja mora ostvarivati u okviru zakona i u skladu s člankom 11. Povelje te da se ne može iskorištavati kao izlika za

---

50 Direktiva (EU) 2024/1385 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (SL L, 2024/1385, 24.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj).

podrivanje demokracije i temeljnih prava;

67. apelira na Komisiju i države članice da poduzmu potrebne mjere za borbu protiv govora mržnje i zločina iz mržnje, na internetu i izvan njega, posebno kada takvo ponašanje može eskalirati u nasilje, uključujući rodno uvjetovano nasilje; nadalje naglašava važnost uvođenja zakonodavstva EU-a za borbu protiv zločina iz mržnje i govora mržnje, među ostalim na temelju rodnog identiteta i seksualne orijentacije; potiče Komisiju da poduzme daljnje mjere u vezi sa strategijom o ravnopravnosti LGBTIQ+ osoba za razdoblje 2026. – 2030.; pozdravlja inicijativu Komisije da se popis područja kriminaliteta u EU-u iz članka 83. stavka 1. UFEU-a proširi kako bi obuhvatio govor mržnje i zločine iz mržnje, ističući potrebu za osiguravanjem čvrstog odgovora u okviru kaznenog prava EU-a u tom pogledu;

68. potiče Vijeće da postojeći popis „područja kriminaliteta u EU-u” iz članka 83. stavka 1. UFEU-a proširi kako bi obuhvatio govor mržnje i zločine iz mržnje; poziva Vijeće da u tom pogledu aktivira „premošćujuću klauzulu”; poziva Komisiju da bude spremna na pokretanje druge faze postupka i predloži direktivu čiji bi cilj bilo suzbijanje govora mržnje i zločina iz mržnje na internetu i izvan njega, te da uzme u obzir stajalište Parlamenta u tom pogledu[51];

69. ističe da je nedostatak ili uskraćivanje pristupa spolnom i reproduktivnom zdravlju i pravima, uključujući siguran i zakonit pobačaj, oblik rodno uvjetovanog nasilja i kršenja ljudskih i temeljnih prava; potiče Komisiju da aktivno radi na osiguravanju široke dostupnosti spolnog i reproduktivnog zdravlja i prava; ponavlja poziv na uvršćivanje prava na siguran i zakonit pobačaj u Povelju;

70. potiče Komisiju da osigura odgovarajuće daljnje postupanje u vezi s europskom građanskom inicijativom „My Voice My Choice: za siguran i dostupan pobačaj” i da iznese prijedlog financijskog mehanizma za potporu državama članicama koje su voljne pružiti sigurne usluge zdravstvene skrbi u području spolnog i reproduktivnog zdravlja, uključujući siguran i zakonit pobačaj, za one u EU-u koji još uvijek nemaju pristup takvim uslugama;

71. naglašava da na razini cijelog EU-a još uvijek ne postoji definicija silovanja koja se temelji na izostanku pristanka; poziva države članice da osiguraju da u pravu ili praksi nema pretpostavke da se pristanak daje ako nema fizičkog otpora seksualnom ponašanju, bez obzira na to je li počinitelj prijetio fizičkim nasiljem ili ga je upotrijebio ili na to što je žrtva u intimnoj vezi ili u braku s počiniteljem; nadalje poziva države članice koje to još nisu učinile da u svoje nacionalno zakonodavstvo uvrste definiciju silovanja na temelju nepostojanja dobrovoljnog pristanka, u skladu s

---

51 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0044_HR.html.

Istanbulskom konvencijom i razvojem međunarodnih standarda; poziva Komisiju da iznese prijedlog takve definicije na razini EU-a; ponavlja da je seksualno nasilje, uključujući silovanje, teško kršenje ljudskih prava i ljudskog dostojanstva;

72. podsjeća na sve dokumente objavljene u vezi s osuđenim seksualnim prijestupnikom Jeffreyjem Epsteinom, iz kojih proizlazi da su počinjena brojna kaznena djela i da stoga postoji velika skupina skrivenih počinitelja; napominje da je dobro dokumentirano da je Epstein imao mrežu koja je sezala duboko u krugove moći diljem Europe, uključujući kraljevske obitelji, vrhunske diplomate i političare; osuđuje činjenicu da još nije utvrđeno koliko je članova te mreže bilo svjesno trgovine ljudima, seksualnog iskorištavanja djece, prijevara i financijskog kriminala ili je bilo u njih uključeno i koji su to članovi; naglašava da je ozbiljno zabrinut ne samo zbog toga što su ti pojedinci i dalje na slobodi, nego i zbog toga što izostanak potpunog preuzimanja odgovornosti ugrožava vladavinu prava i povjerenje javnosti u demokratske institucije; naglašava da bi se slučajevi koji uključuju prekogranične elemente unutar EU-a trebali rješavati na razini EU-a; dovodi u pitanje sposobnost EU-a da istraži, spriječi i suzbije složeni prekogranični kriminal počinjen od strane društvenih elita; potiče Komisiju da hitno zaduži stručni centar EU-a za sprečavanje kriminala (Europol) da zajedno s Europskim uredom za borbu protiv prijevara i nacionalnim tijelima istraži i analizira prirodu te kriminalne aktivnosti te da identificira one koji se mogu pozvati na odgovornost;

73. potiče države članice da u nacionalnom zakonodavstvu službeno priznaju femicid kao zaseban rodno uvjetovan zločin, da donesu i provedu sveobuhvatne strategije za njegovo sprečavanje i suzbijanje, da osiguraju učinkovitu istragu i kazneni progon u svim slučajevima te da osiguraju specijalizirana skloništa, savjetovanje i mehanizme naknade za rodbinu žrtava;

74. najoštrije osuđuje korištenje silovanja i drugih oblika seksualnog nasilja kao ratnog oružja i podsjeća da se takve vrste ponašanja u skladu s međunarodnim pravom mogu smatrati ratnim zločinima ili zločinima protiv čovječnosti; poziva na jačanje međunarodnih napora kako bi se ti zločini dokumentirali te ističe važnost osiguravanja pristupa sigurnom i zakonitom pobačaju za žrtve seksualnog nasilja, uključujući žrtve silovanja u kontekstu rata;

75. poziva sve države članice da ratificiraju Istanbulsku konvenciju; izražava duboku zabrinutost zbog država članica koje ju još nisu ratificirale i zbog svih povlačenja iz Istanbulske konvencije; ističe da su takva zbivanja rezultat dugotrajne kampanje dezinformiranja o području primjene i ciljevima Konvencije koju provode antidemokratske snage diljem EU-a;

Zatvorenici i pritvorski uvjeti

76. podsjeća da je zabrana mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja, utvrđena u članku 4. Povelje i članku 3. Europske konvencije o ljudskim pravima, apsolutna i neotuđiva te se u potpunosti primjenjuje na sve osobe, uključujući one lišene slobode; potiče države članice da zajamče da Europski odbor za sprječavanje mučenja i nacionalni preventivni mehanizmi mogu provoditi neograničene posjete svim mjestima pritvora i da se njihove preporuke u potpunosti provode;

77. sa zabrinutošću primjećuje da se u nekim državama članicama pritvaranje prije suđenja koristi prekomjerno ili bez dostatnog opravdanja; potiče države članice da osiguraju da se lišavanje slobode prije suđenja primjenjuje samo kao krajnja mjera, uz potpuno poštovanje standarda Europske konvencije o ljudskim pravima i pretpostavke nedužnosti, te da ojačaju sudski nadzor i periodično preispitivanje odluka o pritvaranju;

78. oštro osuđuje sustavnu prenapučenost, nedostatak zdravstvene skrbi i nezakonito produljivanje istražnog zatvora; poziva Komisiju i države članice da osiguraju potpunu usklađenost sa standardnim minimalnim pravilima za postupanje sa zatvorenicima (pravila Nelsona Mandele), Konvencijom UN-a protiv mučenja i njezinim Fakultativnim protokolom te europskim zatvorskim pravilima tako da se poboljšaju uvjeti pritvora u svim zatvorima i da se donesu mjere prevencije i rehabilitacije, među ostalim i u ustanovama za maloljetnike, te da se riješi problem prenapučenosti, osigura pristup zdravstvenoj skrbi i psihološkoj potpori i ojačaju mjere prevencije samoubojstava; naglašava da je zaštita ljudskog dostojanstva mjera demokratske snage društva;

79. poziva Komisiju da se pozabavi pitanjem ozbiljnih kršenja u zatvorima, u skladu s obvezom EU-a da poštuje vrijednosti sadržane u članku 2. UEU-a;

Ugroženost civilnog društva

80. podsjeća da u skladu s člankom 11. stavkom 2. UEU-a institucije EU-a moraju održavati otvoren, transparentan i strukturiran dijalog s organizacijama civilnog društva i predstavničkim udrugama; poziva Komisiju i države članice da osiguraju učinkovite postupke savjetovanja u skladu sa standardima dobrog upravljanja, da promiču angažiranost i učinkovito sudjelovanje građana i organizacija civilnog društva u donošenju politika, među ostalim u pitanjima povezanima sa zaštitom i promicanjem temeljnih prava, te da podupru njihovu sposobnost sudjelovanja u politikama EU-a, uz istodobno osiguravanje transparentnosti i potpune usklađenosti s primjenjivim pravilima;

81. poziva Komisiju i države članice da osiguraju održivo, fleksibilno i dostupno financiranje za organizacije civilnog društva i pristup pravosuđu;

82. pozdravlja prijedlog Komisije u kontekstu sljedećeg VFO-a da se omogući preraspodjela zamrznutih sredstava organizacijama civilnog društva te naglašava da je potrebno zajamčiti da se dijelom tih sredstava mogu podupirati organizacije koje rade na promicanju temeljnih prava i drugih vrijednosti EU-a u državama članicama u kojima su sredstva i dalje zamrznuta; podsjeća na važnost programa Građani, jednakost, prava i vrijednosti u zaštiti i promicanju prava i vrijednosti utvrđenih u Ugovorima, Povelji i primjenjivim međunarodnim konvencijama o ljudskim pravima, posebice podupiranjem organizacija civilnog društva i poticanjem građanskog i demokratskog sudjelovanja, radi očuvanja i daljnjeg razvoja otvorenih, demokratskih, ravnopravnih i uključivih društava koja se temelje na pravima; smatra da se novim programom AgoraEU mora zadržati barem ista razina ambicije kao i u programu Građani, jednakost, prava i vrijednosti;

83. pozdravlja strategiju EU-a za civilno društvo koju je izradila Komisija; nadalje pozdravlja činjenicu da je strategija usmjerena na organizacije civilnog društva i borce za ljudska prava te da uključuje mjere kao što su jačanje učinkovite i smislene suradnje s civilnim društvom, osiguravanje otvorenog, sigurnog i poticajnog prostora za građansko djelovanje pružanjem potpore i zaštite, uključujući smanjenje administrativnog opterećenja za organizacije civilnog društva na terenu, te podupiranje organizacija civilnog društva odgovarajućim, održivim i transparentnim financiranjem; potiče Komisiju da osigura potpunu provedbu strategije i da u svojim izvješćima o vladavini prava sustavno prati stanje prostora za građansko djelovanje;

84. izražava duboku zabrinutost zbog prostora za građansko djelovanje koji se kontinuirano smanjuje i sve većeg progona organizacija civilnog društva i boraca za ljudska prava u nekoliko država članica, posebno onih koji rade u području borbe protiv rasizma, klimatske pravde, prava LGBTIQ+ osoba, prava žena i migracija; napominje da se te skupine suočavaju s nizom prijetnji, uključujući pravna i financijska ograničenja, obustave financiranja, kampanje ocrnjivanja, zastrašivanje i kriminalizaciju; žali zbog toga što ograničenja slobode okupljanja, izražavanja i udruživanja često nerazmjerno utječu na određene skupine ili svrhe djelovanja;

85. naglašava da su pravo na mirno okupljanje, sloboda udruživanja i izražavanja te sloboda umjetnosti i znanosti temeljna prava zaštićena međunarodnim pravom i pravom EU-a te da su ključni za demokraciju; ističe da je sloboda udruživanja, kako je zajamčena člankom 12. Povelje o temeljnim pravima i člankom 11. Europske konvencije o ljudskim pravima, temelj demokratskog društva;

86. osuđuje kriminalizaciju humanitarnih radnika i aktivista; potiče države članice da osiguraju da humanitarna pomoć koja se pruža ranjivim osobama ne bude kriminalizirana; podsjeća da zakonodavstvo EU-a mora biti usklađeno s europskim i

međunarodnim standardima u području ljudskih prava te poziva Komisiju i države članice da se posvete kontekstima u kojima usklađenost ne postoji;

87. sa zabrinutošću napominje da je nekoliko država članica te zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidatkinja nametnulo nerazmjerne mjere humanitarnim radnicima i aktivistima; oštro osuđuje primjenu „zakona o stranim agentima” kojima se guši izražavanje neslaganja, ciljaju organizacije civilnog društva i ograničava njihovo djelovanje, što ima odvraćajući učinak na civilno društvo i borce za ljudska prava; osuđuje nerazmjerne mjere u nekim državama članicama protiv mirnih prosvjeda, uključujući preventivne zabrane, upotrebu prekomjerne sile i pritvaranje prosvjednika, što ima odvraćajući učinak; poziva države članice da se suzdrže od nerazmjernih pravnih postupaka protiv onih koji sudjeluju u mirnim demonstracijama;

88. apelira na Komisiju i države članice da se pobrinu za to da se pravo na mirno okupljanje može ostvarivati, da se suzdrže od predlaganja ili provedbe mjera koje bi mogle imati odvraćajući učinak na prostor za građansko djelovanje, napominjući sa zabrinutošću da su takvi pokušaji primijećeni u nekim državama članicama, te da omoguće konstruktivnu raspravu o bilo kojem pitanju od javnog interesa; osuđuje svaku praksu koja ima odvraćajući učinak na mirne demonstracije, kao što su upotreba prekomjerne sile, nadzor i sudsko uznemiravanje;

89. poziva Komisiju da uspostavi mehanizam za brzi odgovor u EU-u kako bi se poduprle ugrožene organizacije civilnog društva i borci za ljudska prava koji štite i promiču vrijednosti EU-a; poziva Komisiju da uspostavi europski indeks prostora za građansko djelovanje kako bi se pratilo poticajno okruženje za civilno društvo te o njemu svake godine izvješćivalo; nadalje poziva na transparentnost financiranja za sve aktere u registru transparentnosti EU-a;

90. apelira na države članice da provode Preporuku Komisije (EU) 2022/758 o zaštiti novinara i boraca za ljudska prava uključenih u javno sudjelovanje[52];

Strukturni rasizam i diskriminacija

91. podsjeća da su u Ugovorima EU-a i Povelji utvrđeni mandat i odgovornost EU-a za borbu protiv diskriminacije i promicanje jednakog postupanja prema svima; poziva Komisiju da riješi nedostatke u okviru EU-a za borbu protiv diskriminacije i potiče države članice da u potpunosti i propisno provedu postojeće

---

52 Preporuka Komisije (EU) 2022/758 od 27. travnja 2022. o zaštiti novinara i boraca za ljudska prava uključenih u javno sudjelovanje od očito neosnovanih ili zlonamjernih sudskih postupaka („strateške tužbe protiv javnog sudjelovanja”) (SL L 138, 17.5.2022., str. 30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj).

antidiskriminacijsko zakonodavstvo EU-a;

92. pozdravlja odluku Komisije da poništi povlačenje predložene horizontalne direktive o suzbijanju diskriminacije; ponavlja svoj poziv da se bez odgode deblokiraju rasprave u Vijeću o toj direktivi i snažno potiče države članice da o njoj postignu dogovor;

93. uviđa i osuđuje postojanje strukturnog rasizma u EU-u vođenog stereotipima koje potiče javni diskurs, a koji dovode do diskriminacije manjina u svim područjima njihova života; duboko je zabrinut zbog pojedinačnih, strukturnih i institucionalnih oblika rasizma i ksenofobije u EU-u te sve veće diskriminacije Arapa[53], crnih Europljana[54], osoba azijskog podrijetla[55], Židova[56], muslimana[57] i Roma[58]; apelira na države članice da se bore protiv diskriminacije na svim razinama;

94. naglašava potrebu za borbom protiv svih oblika diskriminacije pred zakonom; izražava zabrinutost zbog nedostatka napretka u zakonodavstvu o jednakosti i suzbijanju diskriminacije te njegova provođenja u nekim državama članicama; žali zbog toga što unatoč postojećem zakonodavstvu EU-a, kao što je Direktiva 2000/78/EZ o jednakom postupanju[59], i dalje postoje nedostaci u pravnom okviru, provedbi i izvršenju, zbog čega žrtve ostaju bez odgovarajućih pravnih lijekova; podsjeća da pravni okviri država članica moraju usaditi načelo jednakog postupanja u svoje pravne sustave i osigurati učinkovit pristup pravosuđu za sve pojedince; poziva Komisiju da djeluje u slučajevima nepoštovanja tih načela;

95. ističe da bi pristup sredstvima EU-a trebao biti uvjetovan potpunim poštovanjem temeljnih prava, uključujući načelo nediskriminacije, te poziva na transparentno izdvajanje sredstava kako bi se zajamčila dugoročna potpora organizacijama civilnog društva usmjerenima na ljudska prava i jednakost;

96. apelira na države članice, posebno na Mađarsku, da preispitaju sve zakone ili politike kojima se diskriminiraju LGBTIQ+ osobe i dugine

---

53 https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2017-eu-midis-ii-main-results_en.pdf.
54 https://fra.europa.eu/en/publication/2026/antisemitism-overview.
55 https://fra.europa.eu/en/publication/2024/being-muslim-eu.
56 https://fra.europa.eu/en/publication/2025/roma-survey-2024.
57 https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/document?source=document&text=&docid=300973&pageIndex=0&doclang=HR&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=900537.
58 https://fra.europa.eu/en/publication/2025/roma-survey-2024.
59 Direktiva Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja (SL L 303, 2.12.2000., str. 16., ELI http://data.europa.eu/eli/dir/2000/78/oj).

obitelji; poziva Mađarsku da osigura da se nacionalni ustavni i zakonodavni okviri ne mogu zloupotrijebiti za potkopavanje nadređenosti prava EU-a ili stigmatizaciju manjina pod izlikom „nacionalnog identiteta”; oštro osuđuje kontinuiranu primjenu takozvanog zakona o zaštiti djece u Mađarskoj, što predstavlja izravnu diskriminaciju koja je u suprotnosti s člancima 7., 11., 21. i 24. Povelje[60]; poziva Komisiju da hitno ocijeni usklađenost mađarskog zakona o zaštiti lokalnog identiteta s pravom EU-a, posebno s Direktivom o rasnoj jednakosti i Poveljom;

97. poziva Komisiju da poduzme sve potrebne mjere, uključujući pokretanje postupaka zbog povrede prava, ako se utvrde kršenja; poziva države članice da osiguraju da su lokalne stambene i boravišne politike u potpunosti u skladu s načelima jednakosti i nediskriminacije te da ne dovode do etničke ili socioekonomske segregacije;

98. ističe da je nadređenost prava EU-a temelj funkcioniranja Unije i poštovanja vladavine prava u svim državama članicama, na što se sve države članice obvezuju pristupanjem; potiče sve države članice da se pridržavaju aktualne sudske prakse Suda Europske unije i Europskog suda za ljudska prava; poziva Komisiju da pažljivo prati provode li države članice presude Suda Europske unije i Europskog suda za ljudska prava, s posebnom pozornošću na presude koje se odnose na nediskriminaciju, rodnu ravnopravnost i prava manjina;

99. poziva Komisiju da predstavi nove ambiciozne strategije za jednakost i borbu protiv rasizma za predstojeće godine, koje obuhvaćaju i preporuke Parlamenta, kako bi se sveobuhvatno riješio problem diskriminacije na svim osnovama i u svim područjima života; ističe da je potrebno osigurati sveobuhvatan i koordiniran pristup u svim postojećim i budućim strategijama, okvirima i akcijskim planovima kako bi se maksimalno povećale sinergije i osigurala dosljednost u njihovoj provedbi;

100. poziva sve države članice da donesu i u potpunosti provedu nacionalne akcijske planove protiv rasizma ili strategije s ambicioznim standardima, uključujući jasne ciljeve, rokove i proračune; poziva Komisiju da u suradnji s civilnim društvom osigura redovite mehanizme praćenja;

101. ističe da se prema državljanima trećih zemalja u EU-u, mora postupati na nediskriminirajući način; ističe da državljani trećih zemalja imaju pravo podnijeti zahtjev za međunarodnu zaštitu u skladu s međunarodnim pravom i pravom EU-a, među ostalim u skladu s načelom zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja; poziva

---

60 https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/document?source=document&text=&docid=300973&pageIndex=0&doclang=HR&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=900537.

države članice da poštuju vladavinu prava i temeljna prava sadržana u Povelji te da provode zakonodavstvo koje su donijeli suzakonodavci; naglašava obvezujuću prirodu presuda Suda Europske unije i Europskog suda za ljudska prava;

102. poziva Komisiju i države članice da zabrane rasno profiliranje i druge diskriminirajuće prakse, među ostalim na granicama, da dodijele znatna sredstva inicijativama koje se temelje na uključivosti i pravima te da uspostave neovisne mehanizme praćenja, odgovornosti i pritužbi; poziva Komisiju da uspostavi obvezujuće procjene učinka na ljudska prava i jednakost kako bi se spriječila algoritamska diskriminacija; nadalje poziva Komisiju i države članice da riješe problem nerazmjerne izloženosti zajednica diskriminiranih na rasnoj osnovi onečišćenju, uništavanju okoliša i klimatskim rizicima;

103. poziva države članice da uspostave nacionalne institucije za ljudska prava, u skladu s Pariškim načelima UN-a, kako bi se zajamčila njihova neovisnost i njihova sposobnost za učinkovito obavljanje zadaća, te da pruže zaštitne mjere protiv političkog upletanja;

104. poziva države članice da u potpunosti provedu Direktivu (EU) 2024/1500[61] i Direktivu (EU) 2024/1499[62], kojima se uspostavljaju minimalni standardi za tijela za jednakost; poziva na donošenje konkretnih mjera kojima bi se zajamčila neovisnost tijela za jednakost i osigurala njihova učinkovitost u promicanju jednakosti; potiče potporu organizacijama civilnog društva u razvoju i širenju obrazovnih inicijativa kako bi se promicala jednakost i u osiguravanju širokog dosega i dostupnosti;

105. poziva Komisiju i države članice da na holistički način poduzimaju djelotvorne mjere protiv antisemitizma, ksenofobije, rasizma, mizoginije, homofobije, transfobije i svih drugih oblika predrasuda, netolerancije, diskriminacije i zločina iz mržnje; nadalje poziva na stalne napore na razini EU-a i na nacionalnoj razini kako bi se pratili, spriječili i kazneno gonili povezani zločini iz mržnje te kako bi se

---

61 Direktiva (EU) 2024/1500 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o standardima za tijela za jednakost u području jednakog postupanja prema ženama i muškarcima te njihovih jednakih mogućnosti u pitanjima zapošljavanja i rada te o izmjeni direktiva 2006/54/EZ i 2010/41/EU (SL L, 2024/1500, 29.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj).

62 Direktiva Vijeća (EU) 2024/1499 od 7. svibnja 2024. o standardima za tijela za jednakost u području jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo, jednakog postupanja u pitanjima zapošljavanja i rada prema osobama bez obzira na njihovu vjeru ili uvjerenje, invaliditet, dob ili seksualnu orijentaciju, jednakog postupanja prema ženama i muškarcima u pitanjima socijalne sigurnosti te u pristupu i nabavi robe, odnosno pružanju usluga, te o izmjeni direktiva 2000/43/EZ i 2004/113/EZ (SL L, 2024/1499, 29.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1499/oj).

zaštitile manjine;

106. sa zabrinutošću prima na znanje zaključke Agencije za temeljna prava (FRA), koji upućuju na znatan porast antisemitizma diljem Unije, među ostalim na internetu, u javnim prostorima i u lokalnim zajednicama; naglašava da mnogi Židovi prijavljuju da su suočeni s preprekama otvorenom izražavanju svojeg identiteta te se i dalje suočavaju sa sigurnosnim problemima; apelira na Komisiju i države članice da ojačaju mehanizme prevencije, izvješćivanja i potpore žrtvama, da ubrzaju provedbu strategije EU-a za borbu protiv antisemitizma i da osiguraju potpunu provedbu prava EU-a i nacionalnog prava te da, prema potrebi, poboljšaju educiranje, podizanje razine osviještenosti i sigurnosne mjere; oštro osuđuje činjenicu da je antisemitizam diljem EU-a u sve većem porastu;

107. zabrinut je zbog toga što su neke politike donesene u nekim državama članicama dovele do diskriminacije određenih skupina, uključujući one definirane rasom, bojom kože, etničkim podrijetlom, jezikom, vjerom, invaliditetom ili seksualnom orijentacijom; osuđuje činjenicu da učinci takvih politika uključuju diskriminirajuće pravne prakse i prakse kaznenog progona, kao i delegitimizaciju, a u nekim slučajevima i kriminalizaciju ili pokušaj kriminalizacije, političkih, vjerskih i drugih oblika diskursa; poziva države članice da se suzdrže od takvih praksi ili od donošenja politika i zakonodavstva koji bi mogli dovesti do takvih posljedica za te skupine;

108. oštro osuđuje svaki oblik diskriminacije i neprijateljstva prema vjerskim zajednicama, uključujući islamofobiju, te sve druge oblike diskriminacije i rasizma diljem EU-a, uključujući nasilje, zastrašivanje, govor mržnje i prikazivanje simbola mržnje na javnim mjestima; poziva države članice i zemlje kandidatkinje da se pobrinu za to da se prema pripadnicima svih manjina pred zakonom postupa jednako;

109. poziva Komisiju i države članice da se uhvate u koštac s diskriminacijom i socijalnom isključenošću s kojima se suočavaju ranjive skupine, uključujući Rome, te da osiguraju učinkovitu provedbu strateškog okvira EU-a za jednakost, uključivanje i sudjelovanje Roma; apelira na države članice da provedu presude Europskog suda za ljudska prava koje se odnose na prava Roma, a Komisiju poziva na to da prati njihovu provedbu;

110. poziva Komisiju i države članice da se bore protiv diskriminacije osoba s invaliditetom i da promiču njihovo potpuno uključivanje i sudjelovanje u društvu; nadalje poziva EU i države članice da slijede preporuke Konvencije o pravima osoba s invaliditetom kako bi se okončala diskriminacija svih osoba s invaliditetom i osiguralo njihovo jednako uživanje temeljnih prava i potpuno sudjelovanje u svim

aspektima društva[63];

111. osuđuje sve oblike nasilja i prisile prema osobama s invaliditetom, posebno prisilnu sterilizaciju, što predstavlja teško kršenje ljudskog dostojanstva i tjelesnog integriteta; poziva Komisiju i države članice da kriminaliziraju prisilnu sterilizaciju na temelju invaliditeta ili pravne sposobnosti bez iznimaka te da pruže odštetu žrtvama; poziva na donošenje akcijskog plana EU-a za ravnopravnost i intersekcionalnost; poziva na priznavanje i uključivanje nacionalnih znakovnih jezika kao dijela jezične raznolikosti EU-a;

112. poziva na jačanje platforme EU-a za osobe s invaliditetom kao trajnog participativnog mehanizma za politički dijalog s organizacijama osoba s invaliditetom; traži od Komisije da održava transparentan okvir za praćenje strategije EU-a o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021. – 2030., uz godišnje javno izvješćivanje i smisleno sudjelovanje civilnog društva; naglašava da institucije EU-a moraju služiti kao primjer osiguravanjem pristupačnosti, uključivog zapošljavanja i znatnog povećanja broja osoblja s invaliditetom u upravi EU-a; podupire provedbu akcijskog plana za osobe s invaliditetom u okviru vanjskog djelovanja EU-a, kojim se osigurava da se u razvojne i humanitarne programe EU-a u potpunosti integriraju prava osoba s invaliditetom, u skladu s člankom 32. Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom;

Zaštita socijalnih i gospodarskih prava i rješavanje pitanja utjecaja na okoliš

113. poziva Komisiju da osigura da se sredstva EU-a namijenjena promicanju socijalne uključenosti i poboljšanju životnog standarda, uključujući pristup priuštivom stanovanju, kvalitetnom obrazovanju, socijalnoj sigurnosti i zdravstvenoj skrbi, upotrebljavaju učinkovito i transparentno; izražava zabrinutost zbog nedavnih slučajeva zlouporabe sredstava;

114. apelira na Komisiju da pojača praćenje, reviziju i izravno sudjelovanje zajednice kako bi se zajamčilo da svaki euro stigne do korisnika kojima je namijenjen i da doprinese stvarnom poboljšanju životnih uvjeta skupina u nepovoljnom položaju i marginaliziranih skupina, uključujući etničke manjine i osobe na koje utječe zelena i digitalna tranzicija; poziva države članice da osiguraju poštovanje Europske socijalne povelje i europskog stupa socijalnih prava; poziva Komisiju da pomno prati njihovu provedbu i da poduzme mjere u slučajevima nedovoljne provedbe;

115. izražava zabrinutost zbog toga što se stanovanje smatra robom; poziva na povećanje pristupa socijalnom i priuštivom stanovanju i na

---

63 https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRPD%2FC%2FEUR%2FCO%2F2-3&Lang=en.

donošenje dugoročnih strategija stanovanja utemeljenih na pravima koje su usmjerene i na sprečavanje beskućništva; potiče Komisiju da osigura da se u predstojećem akcijskom planu EU-a za priuštivo stanovanje prednost da pristupačnosti, priuštivosti i energetskoj učinkovitosti te da razmotri uspostavu namjenskog fonda;

116. ističe važnost pružanja pristupa pravosuđu, transparentnosti i sudjelovanju u pitanjima okoliša; traži da se mjere usmjerene na postizanje visoke razine zaštite okoliša i poboljšanje kvalitete okoliša, sadržane u članku 37. Povelje, integriraju u politike Unije; ponavlja svoj poziv da se pravo na zdrav okoliš prizna u Povelji; potiče EU i države članice da poduzmu hitne mjere za borbu protiv klimatskih promjena; ponavlja svoj poziv Komisiji da mandat EPPO-a proširi na kaznena djela protiv okoliša;

117. podsjeća da siromaštvo predstavlja kršenje ljudskog dostojanstva, ugrožavajući puno ostvarivanje temeljnih prava, kako je priznato u Povelji i članku 9. UFEU-a; naglašava da borba protiv siromaštva stoga mora biti središnji prioritet EU-a i svih država članica; poziva na uključivanje ciljeva iskorjenjivanja siromaštva u relevantne gospodarske, socijalne i okolišne politike EU-a s pomoću pristupa integriranja tih ciljeva koje je usklađeno s europskim stupom socijalnih prava i UN-ovim ciljevima održivog razvoja (cilj br. 1); apelira na Komisiju da iskorjenjivanje siromaštva uvrsti kao horizontalni cilj u sljedeći strateški ciklus EU-a te da uspostavi jasne mehanizme upravljanja i praćenja;

118. ponavlja da je pristup primjerenom dohotku preduvjet za dostojanstven život; napominje da bi, kao daljnje postupanje u odnosu na Komisijin Prijedlog preporuke Vijeća o primjerenom minimalnom dohotku kojim se osigurava aktivno uključivanje, direktiva EU-a o primjerenom minimalnom dohotku mogla doprinijeti cilju smanjenja siromaštva za barem polovinu u svim državama članicama do 2030.;

119. poziva Komisiju da razvije europsku strategiju za borbu protiv siromaštva s ciljem iskorjenjivanja siromaštva do 2035., uključujući mjerljive prijelazne ciljeve; potiče Komisiju da osnuje radnu skupinu EU-a za borbu protiv siromaštva radi praćenja provedbe i koordinacije predstojeće strategije EU-a za borbu protiv siromaštva te praćenja višedimenzionalnog siromaštva i nejednakosti među državama članicama; poziva na strukturirano sudjelovanje osoba koje žive u siromaštvu i organizacija koje ih predstavljaju.

120. ističe da se siromaštvo preklapa s rodom, dobi, invaliditetom, etničkim podrijetlom, migracijskim statusom te ruralnim ili regionalnim nepovoljnim položajem; traži ciljane mjere za borbu protiv siromaštva; naglašava da je za borbu protiv intersekcijskog siromaštva potrebna kombinacija mjera, uključujući politiku za borbu protiv diskriminacije, kvalitetno zapošljavanje, pristupačne usluge i mjere za jačanje mogućnosti zapošljavanja;

121. uviđa da je smisleno sudjelovanje osoba koje žive u siromaštvu ključno za demokratski legitimitet i učinkovitost politika za borbu protiv siromaštva; poziva na uspostavu struktura za kontinuirani dijalog na razini EU-a i na nacionalnoj razini s organizacijama civilnog društva i socijalnim partnerima radi jačanja socijalne uključenosti;

Perspektiva nakon 2025.

122. podsjeća da su temelji projekta EU-a uključivali dobrobit ljudi kao stup i smatra da, bez obzira na geopolitičke, sigurnosne i socioekonomske izazove, EU ne može zanemariti dimenziju socijalnih i temeljnih prava na kojoj se temelji; traži od Komisije da u svim postojećim i budućim politikama EU-a na odgovarajući način uzme u obzir dobrobit pojedinaca, uključujući najranjivije, te da u svoj program političke sigurnosti uvrsti sigurnost opskrbe hranom i zdravstvenu sigurnost;

°

° °

123. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji te vladama i parlamentima država članica.